

*RTV Dans tar stort kliv vidare
Halv seger för fria grupper
Skapande skola ger få jobb*

NR: 1-2014

scen & film

Teaterförbundets tidning

Jo, vi är till för alla inom film och tv!

DET KOM ETT BREV till mig och Teaterförbundet, i början av året, med frågan "Är Teaterförbundet verkligen till för de som jobbar med tv och film?" Avsändare var en person som varit medlem och arbetat med produktion av film och tv i mer än 25 år. Frågeställningarna jag fick var både viktiga och intressanta, och jag vill gärna dela med mig av både frågor och svar.

Brevskrivaren skriver att Teaterförbundet för det mesta talar om dramaproduktion för bio/tv och menar att vi glömmar allt annat som produceras som rörliga bilder. Allt från reklamfilm till melodifestivalen och alla bolag som idag producerar serier på uppdrag av SVT eller de kommersiella kanalerna. Vi talar om kulturpolitik och syftar då enbart på finansiering av skattemedel, fortsätter brevet och pekar på att vi glömmar att det finns många andra finansiärer för film och tv. Att vi helt enkelt inte hänger med i utvecklingen i branschen och då inte heller kan skapa de rätta villkoren och saknar kollektivavtal på alla dessa områden.

Det är naturligtvis alldeles sant att vi har idag många medlemmar som inte enbart jobbar med film- och dramaproduktion och jag erkänner gärna att vi har svårt att nå alla som verkar inom olika produktionsbolag med mycket varierande uppdrag – men vi är absolut inte ointresserade av denna verksamhet, tvärtom!

Vi behöver bringa reda i en värld där intensiva inspelningar inte alltid följer de regler som finns för arbetsmiljö till exempel. En lunchpaus där alla i teamet hinner sitta ner och äta, kan väl tyckas vara ett rimligt krav.

EN GRUNDLÄGGANDE FRÅGA är naturligtvis kollektivavtalen. Vi har idag avtal med cirka 170 olika arbetsgivare på film/tv-området, men mer än två tredjedelar står utanför Medieföretagen som är den arbetsgivarorganisation som vi tecknar kollektivavtalet med. Resten har så kallade "hängavtal", där Teaterförbundet måste gå på varje enskild arbetsgivare att följa rådande avtal. Den naturliga motparten för oss vore Film och tv-producenterna, som ju har tre sektioner för tv-, film och reklamproduktion, men hittills har de inte varit intresserade.

När det gäller SVT så har vi avtal för de konstnärliga yrkena men inte för film/tv-arbetare. I takt med att SVT producerar allt mindre i egen regi har detta blivit ett mindre problem.

Brevskrivaren menar också att vi slarvar med producentbegreppet och tycker att vi ständigt utmålar alla producenter

som skurkar. Problemet är delvis att benämningen producent är så brett. De täcker både produktionsbolagen och olika yrken som bildproducenter, efterarbetsproducenter, linjeproducenter etcetera. Självklart ska språkbruket vara tydligt och vi gör också skillnad på produktionsbolagen. Många har vi ett bra samarbete med, men på vår webbsida finns en "svart lista" där vi publicerar namn på de produktionsbolag som verkligen inte följer några som helst avtal. Detta efter krav från våra medlemmar.

Positivt är att vi i avtal med Medieföretagen har fått in en överenskommelse om fackligt ombud på inspelning och att även arbetsgivarna ska ange vem som är kontaktperson i fackliga och arbetsmiljöfrågor.

DET ATTRAKTIVA I ATT ARBETA med film och tv gör lätt att man accepterar andra villkor än de gängse i arbetslivet. Inte sällan tror man att oklara och osäkra arbetsförhållanden ska spara pengar, med det är den oreda som följer som kostar pengar. En bra planering som innebär att man följer arbetstidsavtal och arbetsmiljöregler blir billigare och är grunden för kvalitet i produktionen.

Att visa att Teaterförbundet är ett förbund för alla filmarbetare är och har varit en av mina viktigaste uppgifter under min ordförandeperiod. Både vår filmavdelning och Sveriges Filmregissörer är mycket aktiva och har ökat medlemsantalet. Under det senaste halvåret har vi också börjat undersöka intresset för att bilda en särskild tv-sektion. Vi vill öppna upp för samtal om de viktigaste frågorna att arbeta med, i samtal med medlemmar, blivande medlemmar, produktionsbolag och utbildare på området.

Som svar på frågan svarar jag: Ja, Teaterförbundet är till för de som jobbar med film och tv-produktion!

ANNA CARLSON
ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: MARIA ULRIKSSON & RASMUS SKAREMARK-SOLBERG/RTV DANS
FOTO: ROBERT ELMEGÅRD

Scen & film – Teaterförbundets tidning

Utkommer med åtta nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.

Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Jaan Kolk**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.

Layout: **Magdalena Boman**.

Grafisk form: **Mu ab**

Återkommande medarbetare: **Annicka Istemo, Gert Lundstedt, Kristian Pohl**.

Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Frida Beckman,**

Mireille Bergenström, Eleonor Fahlén, Jens Karlsson,

Jaan Kolk, Minna Krook, Martyna Lisowska Söderberg.

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Mia Lagerbäck Tel: 08-545 160 72.

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2014.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

12

16

18

28

Innehåll nr 1-2014

4 MÅNADENS BILD

Videodesigner Ludde Falk.

7 HELSINGBORG VILL SLÅ IHOP KULTUR MED UNDERHÅLLNING

Facket skeptiskt till kommunstyrelsens förslag.

9 NY FILMPOLITIK FÖRBEREDS

Staten sonderar branschens tankar.

10 FÅ NYA JOBB GENOM SKAPANDE SKOLA

Det konstaterar Myndigheten för kulturanalys i ny utredning.

12 LEYLA ASSAF-TENGROTH

Dokumentärfilmare med fokus på världen.

16 INTERVJUN: ANDERS HELLSTRÖM

Modellbyggaren som snart åker till Hollywood.

18 ARBETSRO OCH ENERGI HOS REGION VÄST DANS

24 SÅ SER SOCIALDEMOKRATISK KULTURPOLITIK UT

28 DANS VIA SKYPE OCH VIMEO

**I DETTA NUMMER INGÅR EN BILAGA
OM FIA – INTERNATIONELLA ARTISTUNIONEN**

Nästa nummer kommer den 19 mars

Presstopp den 28 februari

Namn: Ludde Falk.

Ålder: 39 år.

Yrke: Ljus, video, scenografi med mera. Jag jobbar gärna med projekt där rollerna är upplösta och man delar på rollerna i ett team.

Aktuella uppdrag: Jobbar just nu med att göra LED-väggar till en revy på Lisebergsteatern.

Kulturupplevelse som inspirerar: Senaste året har jag mest hämtat inspiration från illustrerade barnböcker samt dystopiska tv-spel. I dagens tv-spel görs det ett jättefint arbete rent bildkompositions-mässigt, nu senast i "The last of us". Sedan reser jag en del, och det finns ju miljöer och energier att fånga i de flesta städer.

Rum i rummet

VIDEOPROJEKTIONER PÅ SCEN har en förmåga att lösa upp det verkliga rummets ramar och gränser, och förflytta det tre dimensionella rummet in i nya världar.

– Jag brukar nästan alltid välja att göra både ljussättning och videoprojektioner till en och samma föreställning så att det främre spelbara rummet och det bakre projicerade rummen hänger ihop. Det räcker ju med att jag ändrar en enda färgnyans så har

Ludde Falk

löser upp gränser

man skapat ytterligare ett rum. Och det är ju viktigt att rummen inte strider mot varandra, säger Ludde Falk.

Den här bilden tog han med zoomobjektiv långt bort i gradängen på Borås Stadsteater under föreställningen "Spöket på Canterville" i regi av Johan Huldt.

Scenen är från pjäsens upplösning och klimax, tio minuter innan den tar slut. Spöket som i den här uppsättningen har fått en

tydlig homosexuell profil försonas med sig själv. Luddes bearbetade projektioner faller på åtta olika slöjor, och fläktar får slöjorna att röra på sig, vilket gör hela scenrummet svajigt. Ludde tog bilden intuitivt. Oskärpan i bilden ger en lätt surrealistisk känsla, tillsammans med ljuset bidrar det till att personerna på bilden blir som uppslukade i en alldeles egen värld.

MAGDALENA BOMAN

Scen & film nr 1 2014 5

Finns det ideologi
i kulturpolitiken?

Måste kultur göra
världen bättre?

Vem har råd
med bra TV?

Skarpa debatter om kulturpolitik utlovas

Den 24 februari inleds en serie kulturpolitiska debatter på Kulturhuset/Stadsteatern i Stockholm.

Åtta måndagar i rad utfrågas partiledarna om sin personliga kultursyn. Därefter stundar debatt med utvald panel kring viktiga kulturpolitiska frågor.

DET ÄR ARENAGRUPPEN och Koalition för kulturdebatt som står bakom initiativet. Ansvarig producent på Kulturhuset/Stadsteatern är Oskar Ekström:

– Vi jobbar med de sista pusselbitarna nu. Det ska bli åtta storslagna debatter, med landets skarpaste kulturdebattörer. Majoriteten av partiledarna har sagt ja och vi fortsätter att bearbeta de övriga, säger Oskar Ekström.

Varje debatt har sitt tema. Serien inleds den 24 februari med en lite bredare debatt: Konstnärslöner versus kulturentreprenörer – finns det ideologi i kulturpolitiken?

– Det är tänkt som en ideologisk diskussion om vilken typ av kulturpolitik vi vill se; övergripande riktningar av vår kulturpolitik, säger Oskar Ekström.

– Det är fri entré för att så många som möjligt ska ju kunna komma. Studion rymmer nästan 100 personer sittandes, men det finns också plats för folk att stå också.

MAGDALENA BÖMAN

Debatterna hålls i Kulturhusets Studio på markplan i gamla Lavas lokaler. Utfrågningarna börjar klockan 18.00. Debatten kring ett aktuellt tema drar igång 18.30 och pågår sedan i en timme med eftermingel till klockan 20.00.

Program:

24 feb: Konstnärslöner vs kulturentreprenörer – finns det ideologi i kulturpolitiken?

3 mars: Finns det kultur utanför tullarna – om kulturens Stockholmsfixering.

10 mars: Kultur som det nya kapitalet – är bildning ett maktmedel?

17 mars: Vem har råd med bra TV? – om framtidens medielandskap.

24 mars: Ska vi kvotera Hamlet? – representation & innehåll på våra scener.

31 mars: Vem äger konsten? – om digitalisering, tillgänglighet och upphovsrätt.

7 april: Konst för lyckoindexets skull – måste kultur göra världen bättre?

14 april: Folket, facket eller furstarna – för vem har vi kulturpolitik?

I koalitionen, som administreras av Arena Ide, ingår bland andra ABF, ax (Amatörkulturens samrådsgrupp), Folkets hus och parker, KRD (Konstnärernas riksorganisation), KLYS (Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd), Riksteatern, Sensus, Sveriges författarförbund, Sveriges konstföreningar och Teaterförbundet.

BAROMETERN

Kommer din avdelning att motionera till TFs riksstämman?

"Vi motionerar för jämställdhet mellan frilansare och fastanställda"

Rebecca Neumann, avdelning för mask, ljus och ljuddesign:

– Ja vi kommer att motionera för jämställdhet mellan frilansare och fastanställda. Frågan är angelägen eftersom arbetsmarknaden förändras och allt fler av oss blir anställda på korta projekt i stället för att få fasta anställningar.

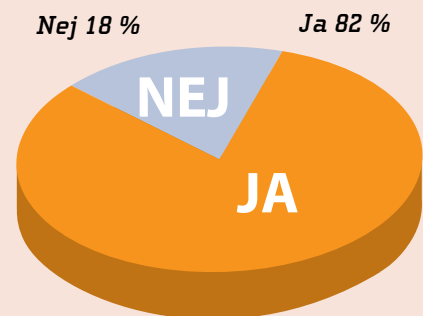
"I dagsläget finns det inget konkret"

Mikael Andersson, biograf-avdelningen:

– Vi kommer snart att ha ett styrelsemöte i avdelningen och det är inte uteslutet att vi kommer att motionera. Men i dagsläget finns det inget konkret.

Fråga i förra numret:
Fyller den politiska teatern
en funktion idag?

Tänker du motionera inför Riksstämman?

Svara **Ja** eller **Nej** på:
www.teaterforbundet.se

Kulturen i Helsingborg omorganiseras

Helsingborgs kommun vill slå ihop teatern, symfoniorkestern med två sportarenor, slottet Sofiero och bunta ihop allt med stadens evenemangs- och turistenhet. Teaterfacket är skeptiskt till förslaget.

I ETT OCH ETT HALVT ÅR har omorganisationen av kulturinstitutioner i Helsingborg pågått. I november presenterades kommunstyrelsen sitt förslag: Ett enda gemensamt aktiebolag för stadens samlade verksamheter inom kultur, fritid, turism och evenemang. Syftet är att hitta synergieffekter, och därmed få till ett bättre resursutnyttjande.

– Vår autonomi hotar försvinna. Vi befärar att vi inte kan vara lika självständiga som idag, säger Ylva Skoglund, inspicient på teatern.

Tanken är att sammanslagningen ska ske den 1 januari 2015. Det finns politisk enighet bland politikerna om att genomföra förändringen, trots att den kultursamordning som genomfördes i Helsingborg förra året faktiskt blev ett fiasko, då samordnades teaterns och konserthusets administration och marknadsföring med kommunens. Det gjordes ett försök att samordna ekonomi, HR, löner och vaktmästeri.

– Det genomfördes, men vi var tvungna att frånga detta när två av våra medarbetare blev långtidssjukskrivna. Den här utred-

ningen konstaterar också att verksamheterna har blivit mer sårbara, faktum är att det kostat att lösa dessa svårigheter, säger Ylva Skoglund.

I stort sett är de politiska partierna i teaterns styrelse positiv till en ny bolagsbildning, endast Miljöpartiet är emot förslaget. Styrelsen har formulerat ett remissvar på utredningen, och har vissa reservationer.

– Många bitar är ännu inte på plats. Vi efterfrågar en konsekvensanalys av beslutet utifrån teaterns perspektiv. Det är viktigt att teatern inte tvingas stå tillbaka i detta förslag, säger Gunilla Tornhagen, ordförande för teaterns styrelse.

Beslut i frågan väntas i februari eller mars.

– Vi är rädda att förlora vår konstnärliga integritet och kontrollen över ekonomin om vi går mot något som liknar ett eventbolag med det föreslagna Helsingborg Arena och Scen AB. Kons- tens roll är inte att vara underhållning till kaffet, avslutar Gunilla Tornhagen.

MAGDALENA BOMAN

Teater Västernorrland bantas

Trotjänare hotas av uppsägning några år innan pension.

– Det är uppseendeväckande och något vi aldrig sett tidigare, säger Jaan Kolk, förbundsdirektör på Teaterförbundet.

ANSLAGEN TILL Teater Västernorrland har inte minskat men urholkats eftersom de inte följt stigande lokalkostnader och löner. Genom att skära i antalet tjänster vill ledningen frigöra pengar till rörliga kostnader.

Beslutet drabbar fem personer, då åtta av tjänsterna redan är vakanta. Scenkonstbolaget, som samägs av Landstinget Västernorrland och Sundsvalls kommun, tog över Teater Västernorrland 2009 och har successivt ersatt fasta tjänster med frilansare.

Vad är fördelarna med att omfördela resurserna till rörliga kostnader?

– Jag hade mycket hellre anställt tio till, men det här är den minst dåliga lösningen när anslagen minskar, säger Scenkonstbolagets vd Mikael Flodström.

Han vill undvika att produktionsmedlen på sikt äts upp av personalkostnader.

– Då har vi till slut så mycket fast personal att vi inte har råd att göra produktioner.

Uppsägningarna berör teknisk och administrativ personal. Mikael Flodström säger att man förhoppningsvis kan placera om åtminstone ytterligare två lediga tjänster på andra ställen inom Scenkonstbolaget.

FAKETS REPRESENTANT Torbjörn Martinsson tycker att utvecklingen på Teater Västernorrland har varit förödande sedan Scenkonstbolaget tog över. Tidigare hade teatern drygt 40 anställda.

– Bland dem som ska försvinna nu finns folk som har jobbat i 30 år och har några år kvar till pension. Vad gör man med en så smal och spetsig kompetens? Det är inte muntert, säger Martinsson till Sundsvalls Tidning.

Teaterförbundets förbundsdirektör Jaan Kolk ser omfördelningen av pengar som en konstruerad arbetsbrist.

– Det är en allmän trend att man vill ha rörliga resurser. Det som gör det här uppseendeväckande är att man säger upp tro-

tjänare några år innan pension. Det är något vi inte mött tidigare, säger Jaan Kolk.

Han har tagit del av arbetstagarkonsulten Gugge Sandströms rapport, där det framkommer att förslag på hur teatern ska skötas i framtiden är väldigt oklara. Teater Västernorrland söker för närvarande en ny teaterchef. Jaan Kolk fortsätter:

– Eftersom det saknas en konkret verksamhetside om hur teatern ska arbeta i framtiden, vore det rimligt att vänta med besluten till dess att det finns en ny teaterchef.

Vad har ni för framtidsvisioner i det här läget?

– Även om det känns väldigt jobbigt just nu skulle jag vilja att vi blir ett lyckat exempel på en liten teater i Norrland som ändå har en egen lokalt förankrad ensemble. Jag vill ju inte gå så långt att vi bara blir ett produktionsbolag. Att en stor andel av besökarna går på lite mer okänt och nyskrivet är ju för att man känner igen sina skådespelare.

LISA BODA

Halv seger till fria grupper

När Stockholms kulturnämnd i höstas sjösatte ett nytt bidragssystem med projektstöd på bekostnad av de långsiktiga verksamhetsstöden, uppstod det en het debatt. Nu backar nämnden – men bara tillfälligt.

I NOVEMBER FÖRRA ÅRET genomförde Stockholms fria scenkonstliv en uppmärksamman manifestation på Dramaten där ett 30-tal fria scener och grupper tillsammans med Teaterförbundet, Dramatikerförbundet och en rad institutionsteatrar medverkade.

Kritiken gällde kulturnämndens nya stödförmedel med fokus på tillfälligt projektstöd. Nu har nämnden backat och beslutat att ge fler grupper verksamhetsstöd, om än bara temporärt. Därmed kan Stockholms fria teaterliv sägas ha vunnit en halv seger. Men Teaterförbundets ordförande Anna Carlson menar att det inte räcker.

– Problemet kvarstår med att det här

bidragssystemet inte är anpassat för verksamheter som har kontinuerlig produktion, anställda på årsbasis och hyra för egna lokaler. Det krävs ett nytt politiskt beslut för att riva upp det gamla. Segern är inte vunnen förrän det finns ett nytt system som är bättre anpassat till gruppernas faktiska situation.

Stockholms kulturborgarråd Madeleine Sjöstedt säger att hela diskussionen om det nedbantade verksamhetsstödet är en missuppfattning.

– Det har varit möjligt att söka kulturstöd för perioder upp till tre år sedan kulturnämnden fattade beslutet om det nya stödet.

Kritiska röster menar ändå att det nya stödssystemet inte är anpassat för verksamheter med en kontinuerlig produktion. Vad är ditt svar på det?

– Osäkerheten är ofrånkomlig för en fri grupp där finansieringen består av att söka medel från olika externa finansiärer. Att man nu kan få stöd för verksamhet upp till tre år ökar långsiktigheten och flera teatrar har nu fleråriga stöd. Sen är det paradoxalt att många teatrar som synts i debatten och efterlyst större långsiktighet inte har sökt stöd för de längre perioderna, säger Madeleine Sjöstedt.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Politisk klåfingrighet möter motstånd

Ökad administration, mindre konstnärlig frihet och mer politisk detaljstyrning av scenkonsten. Det är konsekvensen av en ny kulturpolitik i flera städer, från Malmö via Borås upp till Stockholm. Scen och film sammanfattar turerna.

REDAN 2012 SKREV Sydsvenskan om en ökad oro inom den skånska kulturvärlden när tjänstemännen på Malmö kulturnämnd fick mindre att säga till om. I dag är det politikerna i kulturnämndens särskilda utskott för kulturstödsfrågor som beslutar om alla kulturstöd som är större än 45 000 kronor – tidigare gick gränsen vid 180 000 kronor. Som protest sade kulturstödschefen Anna Lyrevik med flera på kansliet upp sig.

Hösten 2013 var det Stockholms tur att känna på de nya kulturpolitiska vindarna i praktiken när Stockholms kulturnämnd förverkligade beslutet från 2011 om att förändra stödsystemet från de tidigare

långsiktiga verksamhetsbidragen till projektansökningar. En radikal förändring som inte gick obemärkt förbi, utan resulterade i en rejäl mediadebatt. Utöver den nya bidragsformen riktade sig kritiken också mot en ökad byråkratisk administration och en minskad konstnärlig frihet.

Så var det Borås tur. I november 2013 blev Guggen Sandström petad från teaterchefsposten på Borås stadsteater innan han ens hann tillträda. Detta som en direkt följd av hans kritiska uttalande om stans kulturnämnd i Borås tidning. Även föregångaren Monica Wilderoth slutade efter bara ett år som chef på grund av meningskiljaktigheter mellan henne och Borås

kulturnämnd som hon menade förhindrade henne att fullfölja sitt uppdrag.

I samtliga tre exempel riktar sig kritiken mot en klåfingrighet som bryter mot den oskrivna regeln om politikens armslänga avstånd från kulturen. En kulturpolitik som inte bara vill ha ökad ekonomisk makt, utan även konstnärlig. Men tilltagen var inte oemotsagda. Hösten 2013 mobiliserade sig Scenkonst-Sverige mer än någonsin och bjöd på två välbesökta debatter. Dels på Dramaten i Stockholm, dels på Stora teatern i Göteborg. Återstår att se om debatt kan övergå till konstruktiv dialog 2014.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Sondering av ny filmpolitik

Nu drar förberedelserna av en ny filmpolitik igång. Bo Erik Gyberg, tidigare rektor på Stockholms Dramatiska högskola, för inledande samtal med parterna och andra intressenter i branschen för att reda ut om ett nytt avtal är möjligt. Samtidigt skissar kulturdepartementet på en plan B.

BO ERIK GYBERG ÄR försiktig med orden och vill ännu inte kalla sig för filmförhandlare:

– Det är lite för tidigt. Vi får se hur allt utvecklas, det kan bli så. Jag har ju verkat i branschen länge, och jämfört med tidigare upplever jag nu en nyansändring. Idag är staten mer öppen för alternativa förlopp. Min uppgift är därför att sondera om ett nytt avtal är möjligt, säger Bo Erik Gyberg.

Parallellt med att Gyberg inleder sitt arbete så har Göran Blomberg på kulturde-

partementet fått i uppdrag att titta på hur förutsättningarna för en alternativ statlig filmpolitik kan se ut.

– Jag ska skaffa mig en uppfattning om vad som kan hända om vi inte lyckas få igenom ett avtal. Vi måste ju förbereda oss för en filmpolitik också efter 2015, sålunda ska jag orientera mig i vad parterna tycker om de alternativa vägarna, bland annat de förslag som Bengt Toll tittat på i sin utredning. I högen av utredningar ligger givetvis också Mats Svegfors förslag om höjd moms, liksom Svenska Filminsti-

tutets översyn över system i andra länder, säger Göran Blomberg.

Blombergs arbete ska vara klart i februari, och i mitten av mars räknar Bo Erik Gyberg att ha ett underlag klart som kan ge kulturdepartementets ledning en idé om riktningen på samtalen. Då finns det i bästa fall en tydligare bild av vilka alternativen kan vara i en kommande svensk filmpolitik.

MAGDALENA BOMAN

Regeringen förhalar dialog om pensioner

Regeringen hindrar Teaterförbundet att få nödvändiga fakta för att förhandla om scenkonstpensionerna.

HÖSTEN 2012 FICK Teaterförbundet och arbetsgivarparten Svensk Scenkonst regeringens uppdrag att i ett kollektivavtal förhandla fram en modernisering av scenkonstinstitutionernas pensionssystem.

Då hade frågan, som rör bland andra dansare, sångare och skådespelare, stötts och blöts i närmare 15 år.

Det krävs fakta och förutsättningar för att sätta igång förhandlingar. Men hittills har regeringen inte velat träffa Teaterförbundet för att rätta ut frågetecknen, inte heller ta fram det material som krävs för att parterna ska kunna börja förhandla om pensionssystemet. Det gäller på tre punkter.

För det första vill förbundet veta vilka övergångsbestämmelser som ska gälla, och vad som kommer att hända med de pensionsrätter som redan tjänats in i det gamla

systemet. Men regeringen har inte velat träffa förbundet för att höra synpunkter på hur fungerande övergångsregler skulle kunna se ut.

– Det kan väl inte vara så att staten tänker konfiskera redan inbetalade pensionsrätter? frågar sig Teaterförbundets direktör Jaan Kolk.

Det är mycket pengar det handlar om och det påverkar kommande förhandlingar.

FÖR DET ANDRA undrar förbundet över regeringens avsikt att låta delar av de framtida pensionsinbetalningarna användas för ”kvalitetsförstärkande insatser inom scenkonsten”. Vad det innebär och vem som ska bestämma vad pengarna ska användas till svarar inte regeringen på.

– Det är en självklarhet att de pengar in-

stitutionerna avsätter för pensioner ska gå till de yrkesgrupper som man betalt premierna för. Det är en vedertagen princip att pensioner är en form av uppskjuten lön.

För det tredje saknas faktaunderlag att förhandla utifrån. Regeringen utredde frågan 2009 och siffrorna där är från 2007.

– Vår begäran om att få stöd med att ta fram aktuella siffror har avvisats. Faktaunderlaget är ett stort mörker.

Trots den oklara situationen har förbundet planerat för en serie träffar med Svensk scenkonst under våren.

– Vi måste inleda en dialog med motparten om det framtida pensionssystemet. Men några reella förhandlingar kan inte komma igång förrän förutsättningarna är klara, säger Jaan Kolk.

GERT LUNDSTEDT

Få jobb har tillkommit genom Skapande skola

Skapande skola skulle gynna det fria kulturlivet, men nu konstaterar Myndigheten för kulturanalys att en växande andel går till pedagoger, samtidigt blir konstnärerna allt färre i projekten.

MYNDIGHETEN FÖR kulturanalys har presenterat sin första rapport om Skapande skola, och nu konstaterar forskarna att det under senare år har skett en del förändringar över tid när det gäller verksamheterna.

Andelen som leds av pedagoger och institutioner har ökat mellan 2008 och 2011, samtidigt som andelen yrkesutövande konstnärer och fria grupper minskat i antal mellan 2008 och 2011. En tendens som Anders Widell, producent på Månteatern och styrelseledamot i Teatercentrum inte är särskilt förvånad över.

– Det här är något vi pekat på under några år. Vi har ju sett den utvecklingen, att skolorna faktiskt köper in färre föreställningar idag jämfört med tidigare. De skolor som tidigare hade egna budgetar för kultur och eldsjälarna som drev på jobbet, de

har inga slantar över till kultur, de förlitar sig på Skapande skola, säger Anders Widell.

RESONEMANG OM undanträngningseffekter förs i rapporten, som också efterfrågar en mer fördjupad studie om detta. Det görs också en beräkning av det totala antalet timmar som lagts ned i Skapande skola-projekt under 2011. Totalt 56 000 timmar, vilket i runda tal motsvarar 32 årsverken, enligt rapporten. Slår vi ut det totala bidraget på antal årsverken innebär det att varje årsverke inom Skapande skola kostar 4,6 miljoner kronor.

– Även om en annan omräkningsfaktor av antalet timmar i ett årsverke skulle användas, som tar hänsyn till förberedelsestid så är det ett blygsamt tillskott av arbetstillfällen. Som ju i växande grad inte heller

går till det professionella kulturlivet, säger Jaan Kolk förbundsdirektör på Teaterförbundet och fortsätter:

– Hela modellen med Skapande skola borde göras om. Det vore mer rimligt att grunden för finansieringen låg på utbildningsdepartementet istället, och att det tillförs kulturmedel till den fria scenkonsten och andra professionella kulturaktörer som arbetar mot skolan.

MAGDALENA BOMAN

Beräkning av ett årsverke

Den omräkningsfaktor som används i rapporten för ett årsverke är 1750 timmar. Det är en vanlig beräkningsmodell och utgår från heltidsarbete (40 timmar i veckan) under ett år, minus fem veckors semester på sommaren och olika röda dagar.

HALLÅ DÄR...

Fördjupat ledarskap viktigt för regissörer

Hallå där Jens Karlsson, frilansande teaterregissör som nyligen gått en kompetensutbildning hos Kulturkraft på temat ledarskap. Vad lärde du dig?

– Vi var elva teaterregissörer som träffades vid tio tillfällen förra året från april till december. Kursen gav bland annat ökade och fördjupade kunskaper i allt från personligt ledarskap till arbetsrätt med representanter från Svensk Scenkonst, kulturutskottet, Teaterförbundet, Kulturrådet med många fler.

Vad var den största behållningen?

– Förutom de rent praktiska kunskaperna var det ett fantastiskt forum för att utbyta frågeställningar med kolleger om det personliga ledarskapet. Vi teaterregissörer är ju ofta ensamma i vårt arbete, det

är inte ofta som det finns någon att fråga till rads.

Har du blivit en bättre regissör nu?

– Förhoppningsvis. Jag har i alla fall blivit angelägnare om att formulera mina idéer, tankar samt att sätta mål och utvärdera. Att vara en god arbetsledare innebär också att tydligt kunna formulera och kommunicera visioner, vilket är helt nödvändigt för att komma vidare konstnärligt och kunna motivera andra att göra sitt bästa. Jag tror också jag har fått ett mer omfattande helhetsperspektiv där jag ser mig själv och min egen roll både i samhället och på teatern.

Är det nödvändigt med kompetensutveckling för regissörer?

– Absolut. Det finns ibland en uppfattning om att en regissör är allvetande som jag anser är kontraproduktiv. Det är inte

så att man är klar som teaterregissör efter sin examen. Vårt arbete är fråga om en ständig utbildning där det är viktigt att få kontinuerlig kompetensutveckling på alla möjliga områden, inte minst inom ledarskap. Jag hoppas på permanenta utbildningsmöjligheter framöver. Dessutom har alla, inte minst arbetsgivarna, mycket att vinna på att få regissörer som kan hantera flera sorters problem och som är pålästa om både rättigheter och skyldigheter.

Vad har du på gång just nu?

– Jag arbetar en kort period under våren med kollektivet Sutoda som driver scenkonstprojekt inom ljusdesign, scenbild och arbetar med tvärdisciplinära konstverk. Sedan får vi se vad framtiden bär med sig.

GERTRUD DAHLBERG

Skripta hedras med stipendium

Teaterförbundet fortsätter att rikta strålkastarna på arbetsmiljöfrågor. Under Göteborgs filmfestival tillkännagavs årets arbetsmiljöstipendiat, Kerstin Sundberg, skripta/FAD.

MOTIVERINGEN TILL STIPENDIET löd "Kerstin Sundberg får filmavdelningens arbetsmiljöstipendium för att hon med klarhet och pondus lyckas jämka ihop inspelningar med ett gott arbetsmiljötänk och för att hon driver tydlighet och säkerhet genom produktionerna".

Kerstin Sundberg kunde inte närvara under utdelningen i Göteborg, men till tidningen Scen & film säger hon:

– Oj, det var fina ord. Jag känner mig verkligen glatt överraskad och mycket hedrad!

Liksom under tidigare festivaler hölls ett seminarium med fokus på ämnet där bland annat Prevent var inbjuden att berätta om sitt arbete på filmområdet. Årets arbetsmiljöstipendiat Kerstin Sundberg

har frilansat med långfilmsproduktioner sedan tidigt 80-tal och har mångårig kunskap om både film och tv-världen. Kollegorna menar att Kerstin Sundberg är en person som jobbar på i det tysta. Hon står inte på barrikaderna, men att hon integrerar arbetsmiljötänket som en naturlig del i det vardagliga jobbet. Hon är tydlig, krävande och noggrann i sin karaktär.

JUST NU FÖRBEREDER HON sig inför en ny produktion, en uppföljning av Kay Pollaks film "Så som i himmelen" och känner sig lite överrumplad över att hon fått priset.

– Det hade jag aldrig kunnat gissa, men visst, jag har ju varit verksam länge i branschen, och kan därför lätt se vad som

kan hända på en inspelning, säger Kerstin Sundberg.

Medvetenheten om frågorna är långt större idag jämfört med ett decennium tillbaka. Och ibland behövs det rent av ganska lite för att kunna täcka in arbetsmiljötänket bättre.

– På en kurs jag gick i höstas talade vi om hur bra det skulle vara om exempelvis produktionsbolagen dokumenterade medarbetarnas kvalifikationer på ett bredare sätt. Det kan ju finnas folk i teamet som har till exempel en sjuksköterskeutbildning bakom sig, som plötsligt kan komma väl till pass. Det hade jag inte tänkt på innan, säger Kerstin innan hon susar vidare till nästa möte.

MAGDALENA BOMAN

Filmarbetare utbildas i arbetsmiljö

Nu får filmbranschen en chans att utbilda sig i arbetsmiljöfrågor. Prevent ska utforma två pilotutbildningar specifikt för filmområdet.

PREVENT ÄR EN ORGANISATION som utvecklar metoder till stöd för ett löpande arbetsmiljöarbete och ägs av LO, PTK och Svenskt Näringsliv. Bolaget handleder nu filmbranschen i syfte att ta fram två pilotutbildningar som ska vara genomförda och analyserade årsskiftet 2015/16. Kurserna riktar sig i första hand till arbetsledande funktioner, men projektet är bredare än så:

– Det material som produceras ska kunna användas av alla. Det finns ett uppdämt behov av utbildning i arbetsmiljö för hela inspelningsteam. Men i vilken form det bör ske är ännu inte klart. Syftet är i alla fall att höja medvetenheten hos alla om arbetsmiljörisker och öka kunskapen om hur arbetsmiljön och säkerheten kan förbättras under en filmproduktion, säger Charlotte Wikholm på Prevent.

Hon påpekar att frågorna är ständigt föränderliga och att det är viktigt med återkommande feedback från branschen. Det gäller ju att samla kunskapen som finns, och inte hämma kreativiteten. Många jobbar med arbetsmiljöfrågor utan att själva veta om det.

– Det roliga är ändå att suget efter kunskap är stort, menar hon, inte minst eftersom filmbranschen i vissa delar av världen är mer reglerade än den svenska.

En viktig aspekt är att ansvarsfrågan inte alltid är löst i den svenska filmbranschen. Frilansare anställer andra frilansare i en och samma produktion, och många tycker det är oklart vem det är som bär arbetsmiljöansvar.

En annan missuppfattning på filmområdet är att skyddsombud är samma sak som säkerhetsansvar.

– Vi kommer att lansera olika verktyg efter hand. Redan idag ligger några ute på vår hemsida. Vi ska utforma checklistor specifikt för inspelningsplatsen och andra för hur man ska gå till väga när man rekar inspelningsplatser, allt för att undvika säkerhetsrisker. Många har också efterfrågat tydligare arbetsbeskrivningar för olika yrkesfunktioner, säger Charlotte Wikholm.

MAGDALENA BOMAN

Läs mer om verktyg, mallar och checklistor i Prevents projekt på: www.prevent.se/filmproduktion
Har du tips och förslag på hur arbetsmiljöarbetet kan förbättras?
Skicka e-post till: filmprojekt@prevent.se

Med kameralinsen mot världen

Redan under tiden på Konstfack hade hon flera separat-utställningar, men det var filmen som skulle bli hennes stora passion. Sedan 70-talet har hon producerat ett hundratal reportage, dokumentärer och spelfilmer, flera av dem prisbelönta och kända i hela världen. Som facklig representant för Sveriges filmregissörer slåss Leyla Assaf-Tengroth för att filmskaparna ska komma i fokus.

Den syrianska familjen är nu på flykt och bor i Libanon.

"ÄNTLIGEN!", utropar Leyla Assaf-Tengroth när jag undrar vad hon tycker om den nya svenska dokumentärvärlden inom filmvärlden.

– Själv har jag ju hållit på i 30 år!

I våras sändes hennes "Kvinnornas ö" i SVT, om ett samhälle i Västafrika där kvinnorna styr och som är en uppföljare till hennes internationellt kända dokumentär "Vår gud är en kvinna" som hon spelade in för 25 år sedan.

När vi ses i SVT-huset efter julhelgerna har hon precis avslutat en dags klippning för en pilot till nya filmpro-

jektet med arbetsnamnet "Rim och hennes systrar", eller kort och gott "Syrien".

– Jag följer upp en syrisk flicka som jag träffade när hon var nio

år gammal och som spelade huvudrollen i "Frihetsligan".

"Frihetsligan" (1994) var Leyla Assaf-Tengroths debut som spelfilmsregissör och handlar om gatubarnen i Beirut mellan krigens och bygger på en sann historia om en flicka som ledde ett gäng killar. Sedan dess har hon hållit kontakten med Rim Al Hamad som spelade flickan Schejka. Bland annat har hon gjort en kortfilm om henne, samt senare en om lillasystern vilket blev den uppmärksammade dokumentären "Inte som min syster" (2008).

NÄR HON NU TRÄFFAR FAMILJEN IGEN, så är de på flykt undan kriget och befinner sig i Libanon.

– Jag hoppas att jag med filmen kan få folk att förstå varför man flyr. Att man inte gör det för att man vill åt någonting, utan att det handlar om att man inte har något val.

Att ständigt befinna sig i konfliktfyllda områden är ingenting som bekymrar Leyla Assaf-Tengroth, trots att Tripoli – där den

nya filmen spelas in – just nu räknas till ett av Libanons mest farliga områden med många krypskyttar och vapen i omlopp.

– Det är en stor risk att ta sig dit. Folk säger att jag är galen. Men jag går inte på gatorna när det håller på att skjuta, förklarar hon lakoniskt.

Andra filmprojekt i oroshärdar som Leyla Assaf-Tengroth har genomfört är exempelvis i Tchad i mitten av 80-talet, där en militär konflikt hade pågått länge, men bröt ut just när Leyla var där. Plötsligt såg hon flygplan proppfulla med reportrar komma från hela världen för att snabbt fylla de två hotell som då fanns i huvudstaden N'Djamena.

– De sprang från en presskonferens till en annan och satt i barren däremellan. Men jag som redan var på plats sa: Jag har inte kommit hit för att springa och lyssna på en massa gubbar som ska prata. Nu går vi till basarerna istället!

Med bra kunskaper i såväl arabiska som franska kunde Leyla Assaf-Tengroth snabbt leta fram en jeep och en chaufför för att

sedan åka till fronten för att filma samt tala med folk som flydde. – Det var så otroligt att vara där och att få höra deras historier på plats.

Att hon skulle vara väl äventyrlig avfärdar Leyla Assaf-Tengroth snabbt:

– Inte alls! Jag söker inte konflikter, jag bara hamnar i dem. Men det är inte sensationen som driver mig, utan människorna – en vilja att förstå dem.

MED SINA FILMER hoppas Leyla Assaf-Tengroth också bidra till att påverka beslutsfattare och göra folk mer empatiska, vilket också flera gånger har fungerat. Som när hon på anmodan från en förtvivlad sjuksköterska åkte ner till Etiopien och gjorde en dokumentär om ett svenskt forskningscentrum för lepra som dåvarande biståndsmministern bestämde sig för att dra in bidragen till – vilket ledde till att beslutet stoppades och ministern själv åkte ner!

Eller som en gång i Guinea-Bissau då en FN-anställd man kom

Magdalena Boman

och knackade på hennes dörr mitt i natten och sa: "Gör något! Presidenten ska skriva under ett avtal som tillåter att europeiska kemikaliska sopor grävs ner mot att de betalar Guinea Bissaus skulder".

– Så jag gjorde ett reportage som ledde till att Guinea-Bissaus president stod i tv och rev sönder kontraktet!

I dag märker Leyla Assaf-Tengroth hur det är betydligt svårare att få en resa finansierad. Hon ser överlag en marknad som blir alltmer omöjlig för en ung generation dokumentärfilmare att komma in på och där publiksuccéer är ledordet hos beslutsfattare.

– Jag känner mig privilegierad för att jag har varit med så länge. Jag tänker på de yngre som precis har börjat, vilken lång väg de har och hur kämpigt de får.

Som representant i styrelsen för Teaterförbundets filmregissörers slås Leyla Assaf-Tengroth för att filmskaparen ska få komma i fokus.

– Det är alltmer andra intressen som spelar in där de som håller i pengarna har mer makt än förut, även när det gäller det konstnärliga.

Hon berättar hur mycket var lättare när hon själv kom till Sverige från Libanon på sextiotalet och sökte sig direkt till Konstfack.

– Jag bad att få tala direkt med rektorn och sa på franska att jag kommer från Libanon och har gått på Konstakademien där ett år och nu är jag gift med en svensk och vill börja här hos er. Jag hade lärt mig hemifrån att gå alltid till högsta chefen, så jag fick börja en kvällskurs i industridesign!

Hon kom sedan att specialisera sig på foto efter att först ha målat mycket – redan under åren på Konstfack hade hon flera uppmärksammade utställningar.

– Men jag tyckte det var för ensamt att sitta ensam i en ateljé, så det blev film istället.

I dag sitter du i Teaterförbundets mångfaldsgrupp. Varför?

– För att jag gärna vill hitta ett sätt att hjälpa kulturarbetare

som kommer utifrån att komma in i den svenska kulturvärlden. Jag tror att de kan bidra med något nytt och fantastiskt. Titta bara på Frankrike. Deras bästa författare just nu har utländsk bakgrund men skriver på franska. Det berikar både språket och tankevärlden.

Det är ju väldigt få med utomeuropeisk bakgrund i Sverige som jobbar i filmbranschen. Hur jobbar ni för att förändra det i Mångfaldsgruppen?

– Just nu jobbar vi med en handbok. Exempelvis vill vi förändra Artistkatalogen så att alla presenteras på samma sätt. Nu presenteras exempelvis svarta som en egen kategori. Vi vill helt enkelt att folk ska tänka att alla är svenskar, oavsett hår- och hudfärg.

YLVA LAGERKRANTZ SPINDLER

Leyla Assaf-Tengroth

Född: 1947 i Libanon.

Bor: i Saltsjö-Boo, Stockholm.

Uppmärksammade dokumentärer och filmer i urval: Vår gud är en kvinna" (1984), "AIDS och HIV i Afrika" (1986), "Frihetsligan" (1994), "Inte som min syster (2008), "Kvinnornas ö" (2013).

Utmärkelser i urval: "Prize Egualea" för "Vår gud är en kvinna" (1984), IMA Best First Motion picture Award för "Frihetsligan" (1996), "Prize Egualea" för "Inte som min syster (2010).

Gör just nu: Klipper piloten för en ny film med arbetsnamnet "Syrien" och jobbar på en ännu hemlig spelfilm som indirekt handlar om hennes eget liv sett genom en annan kvinnas ögon.

På nattduksbordet: "Blekingegatan 32" av Lena Einhorn.

Lyssnar på: Opera, klassisk musik och jazz.

Ser gärna på: Filmer av François Truffaut och Ettore Scola.

Doktorander sökes till nya högskolan

Nystartade Stockholms konstnärliga högskola utlyser tio doktorandtjänster.

– Vi söker konstnärer, säger Camilla Damkjaer som är ansvarig för forskarutbildningen.

DE TIO DOKTORANDTJÄNSTERNA utlyses i ämnena fri konst (i samarbete med Kungliga Konsthögskolan), koreografi, media, opera och scen. De sökande ska även rikta in ansökan mot ett av högskolans fyra nya profilområden: kroppsliga och vokala praktiker; plats/händelse/möte; koncept och komposition eller teknik/material/gestaltning.

Vad är det för behörighetskrav?

– Rent formellt ska man ha antingen en examen på avancerad nivå eller motsvarande kunskaper genom olika erfarenheter

inom det konstnärliga området. Det finns flera vägar in, säger Camilla Damkjaer.

Så det är inte enbart akademiska meriter som räknas?

– Nej, vi söker aktiva konstnärer som jobbar inom det konstnärliga fältet och som vill forska inom sitt konstområde.

De antagna doktoranderna kommer att vara fria att själva utforma hur de dokumenterar och presenterar sin forskning.

– Det måste avgöras utifrån det enskilda forskningsprojektets frågeställningar. Det kan vara allt från en föreställning till

en videoinstallation. Kanske ljudkonstverk eller text och föreläsningar. Det finns ingen given mall.

De utlysta doktorandtjänsterna är en del av regeringens satsning på att utveckla den konstnärliga forskningen i Sverige.

LISA BODA

Sista ansökningsdag är den 28 februari 2014. Mer detaljerad information finns på Stockholms konstnärliga högskolas hemsida.

Stockholms konstnärliga högskola ska bli ledande i forskning

Vid nyår etablerades Stockholms konstnärliga högskola. Stockholms dramatiska högskola, Dans- och Cirkushögskolan och Operahögskolan ingår i den nya myndigheten vars första målsättning är att skapa en ledande internationell forskningsmiljö.

DE TRE INGÅENDE SKOLORNA blir kvar som autonoma enheter, de behåller sina namn och självbestämmande över sina grundutbildningar. Rent geografiskt kommer de även att finnas kvar på sina gamla adresser medan den nya myndigheten flyttar in på Linnégatan på Östermalm i Stockholm.

Vad är fördelarna med att skapa en ny övergripande högskola?

– Fördelarna är att vi får alla delar som kan rymmas inom en högskola. Både grundutbildning och forskning på samma plats, tidigare har vi exempelvis haft våra doktorander på forskarskolan i Lund, säger Tinna Joné, tf vicerektor på STDH.

Hon tror att sammangåendet leder till att studenter från de olika utbildningarna

lättare kan mötas och utveckla ett interdisciplinärt utbyte. Även Kungliga Konsthögskolan har ingått i en överenskomst om samarbete gällande konstnärlig forskning med Stockholms konstnärliga högskola.

REKTOR FÖR DEN NYA högskolan blir Paula Crabtree, för närvarande rektor för Konst- och designhögskolan i Bergen. Crabtree tillträder den 22 april. Dessförinnan är Anna Lindal tillförordnad rektor. De tre ingående skolorna söker dessutom för närvarande varsin vice rektor.

Utöver att öka flödet mellan högskolorna finns en ambition att få till en dialog med det omgivande konst- och kulturlivet.

– Vi vill också vara en intressant plats för dem som inte är inskrivna på skolan, säger Tinna Joné.

Hur den mötesplatsen ska organiseras är inte bestämt. För närvarande är personalen fullt upptagen med att starta upp verksamheten, men tanken är att det på Linnégatan ska finnas ett fik och någon slags arena för att visa upp pågående forskning.

– Vi vill göra det material som skapas här tillgängligt. Jag hoppas att Stockholms konstnärliga högskola skapar en plats och en kultur där man kan prata mer om process än om produkt. Nu är det upp till oss av att bevisa att vi är en intressant plats att komma till, säger Tinna Joné.

LISA BODA

Stor talang i litet format

Modellbyggaren och scenografen Anders Hellström får 2014 års SWEA Los Angeles filmstipendium.

Det innebär en resa till Los Angeles där giganterna inom hans mycket specialiserade område arbetar.

EN AV LÅDORNA I Anders Hellströms trähurts är märkt med ordet "nostalgi". Drar man ut den hittar man ett otal pryttlar och möjänger pryddligt uppdelade i små fack. Andra fantasieggande ting – som en liten luddig leksakstjur – fyller de många papplådor som står staplade i skyltfönstret i den före detta butikslokalen på Södermalm i Stockholm där Anders Hellström delar studio med en fotograf.

– Eftersom allting kan vara bra att ha blir man automatiskt en samlare, säger han och visar att det finns fler grejer dolda i högt uppsatta skåp.

Detta är sådant som klarade sig igenom nålsögat under en hård utrensning som föregick Anders Hellströms flytt från Malmö till Stockholm. Då tömde han ett 70 kvadratmeter stort förråd med skräp. Det är Anders Hellström som använder ordet skräp, men han säger det kärleksfullt; skräp i dag kan mycket väl vara en skatt i morgondagens projekt.

I nostalgilådan finns småsaker som han hittat så långt tillbaka som i dagisåldern.

– När man hittar något på marken och tar upp det så föds en idé om vad man skulle kunna bygga om man hade tid. Flera år senare när man ser det igen väcks de idéerna och drömmarna till liv.

Anders Hellström har samlat, byggt, målat och konstruerat så länge han kan minnas. Under uppväxten i Malmö drömde han om att bli konstnär eller uppfinnare och efter gymnasiet blev det Nordiska Scenografiskolan i Skellefteå, där han gick attributlinjen. I dag arbetar han delvis som attributmakare, vilket innebär att han bygger rekvisita till film-, scen- och konstprojekt. Samtidigt, nu när tio år passerat sedan examen, har Anders Hellström insett att han längs vägen uppfunnit ett eget yrke: som modell-scenograf.

Vad gör då en sådan? Jo, skissar och bygger förstås; men finner också utvägar som rör mekaniska problem, kameraåkningar och ljussättning. Ofta är Anders Hellström involverad i projekt redan på idéstadiet.

Han har byggt miniatyrvärldar till flera uppmärksammade reklamfilmer. Han har bidragit med kluriga lösningar till scenografin för barnprogrammet "Höjdarna". De sinnrikt konstruerade hus- och tågmodellerna som spelade en viktig roll i spelfilmen "Lycka till och ta hand om varandra" från 2012 är likaså hans skapelse. Därtill har han gjort flera samarbeten med konstnären Jonas Dahlberg. Många har med andra ord sett exempel på Anders Hellströms arbete utan att tänka på vem som ligger bakom.

Anders Hellström säger att han är van att förklara vad han arbetar med – även inom filmbranschen är det få som har förstått hur mycket man kan göra med hjälp av modeller i olika skalor.

– Ett av mina långsiktiga mål är att försöka föra in mer abstrakt tänkande i svensk film. Att allt inte behöver vara realistiskt. När man bygger en modell kan man bygga sin egen fantasivärld. Men om man inte har byggt modeller själv, eller har varit hos filmskapare som till exempel Roy Andersson, är det svårt att föreställa sig vad man kan göra.

När Anders Hellström gjorde praktik hos Roy Andersson under studietiden föll mycket på plats. Och innan det bär av till Los Angeles i slutet av januari arbetar han med den egensinniga regissörens kommande långfilm.

– Nu har jag jobbat med fonder, med horisonter och stadsmiljöer. Roy har gjort en storskalig scen som var tekniskt svår mot green screen. Den ska ersättas mot ett skänkt landskap som jag och min kollega byggt i väsentligt mindre skala.

Anders Hellström tilltalas av de storslagna stillbilder som skapas i Roy Andersson experimentverkstad. I Los Angeles, där han ska tillbringa tre månader, hoppas han förvärva andra och nya erfarenheter som kan vara användbara när han fortsätter att skraddarsy sitt yrke.

– Ett av mina mål är att få kontakt med en modell- och specialeffektsbyggare. De har en annan tradition i USA av att bygga specialeffektsmodeller för att de ska se realistiska ut, för att de ska gå sönder, brinna upp, svämma över. Det görs inte mycket sådant i Sverige.

LISA BODA

Anders Hellström

Född: 1982 i Malmö.

Bor i dag: Stockholm.

Inspireras av: PO Ulftvedts rörliga skulpturer som han upptäckte som barn på Malmö konsthall. Konstnären Sarah Szes installationer och skulpturer. Regissören Michel Gondrys verk. Roy Andersson och Woody Allens sätt att skapa egna världar.

Hemsida: andershellstrom.com

SWEA Los Angeles Filmstipendium

Avsikt: Att möjliggöra en vistelse i LA för en ung svensk filmskapare.

Värde: 7 500 dollar plus flygresan.

Ur motiveringen: "Hollywood är den plats där giganterna inom branschen har sina studios och juryn anser att Anders är en exceptionell talang, som kommer att kunna lära sig mycket genom att vistas tre månader i Los Angeles. Förmodligen, anser juryn, kommer Hollywood att lära sig en del av Anders också."

Huset fullt av energi och arbete

Hos Regionteater väst i Borås ställer hela huset upp för dansen.

Efter några turbulenta omorganisationer utstrålar verksamheten äntligen lugn. Positiv energi genomsyrar de samarbetsprojekt som blivit en viktig del i arbetet.

Att bjuda barn och unga i Västra Götalandsregionen på så mycket dans som möjligt är det gemensamma målet.

DET ÄR FÖRMIDDAG OCH VINTERFREDAG. Foajén hos Regionteater väst i Borås ligger för tillfället öde. Här är god plats för den myllrande unga publik som verksamheten i husets danskompani riktar sig till. Receptionsdisken är utslängd till förmån för svängrum och tåliga soffor. Spännande bilder från tidigare produktioner hänger på väggarna. Och en hel hylla visar porträtt på alla som jobbar i huset. Det är ungefär 20 personer.

Just nu repeteras två produktioner parallellt av det lilla kompaniet. Regionteater västs dansensemble, eller RTV dans, som man försöker etablera som förkortning, är Sveriges yngsta dansinstitution och har Västra Götalandsregionen som huvudman.

Allt började som ett projekt inom Älvsborgsteatern 1998. Koreografen Camilla Ekelöf är konstnärlig ledare sedan 2009 och idag har kompaniet sex dansare. Uppdraget är att producera dans för barn och unga i Västra Götalandsregionen.

För ett par år sedan skakade huset när dåvarande ledningen lade fram planer på att flytta dansproduktionen från Borås till Uddevalla, där all teaterproduktion har sin bas efter en uppsplitande omorganisation 2010. De nya flyttplanerna möttes av starkt motstånd hos medarbetarna i Borås. Facket var drivande, både lokalt i Teaterförbundets avdelning 27 och på centralt plan. Ett intensivt lobbyarbete i regionen och lokalt i staden gav resultat. Dansen fick stanna kvar i sitt hus och med en ny form av avtal mellan kommuner och RTV stärktes dansverksamheten i regionen.

"I vår står det nordiska samarbetet i centrum. Utgångspunkten för "Huset GranNabo" är gränslandet. Västra Götalandsregionen sträcker sig till Norges gräns. På andra sidan finns Teater Innlandet med fäste i Hamar och ett liknande verksamhetsområde som RTV. Tredje parten i projektet är från dansgruppen Panta Rei"

Ola Kjelbye

Ola Kjelbye

DET DÄR ÄR HISTORIA. Idag vill medarbetarna se framåt och stämningen i byggnaden präglas av ett lugn. Det är ännu en dryg månad kvar till premiärerna. I dansstudio på översta våningen pågår dansarnas morgonskola. På scenen förbereder teknikerna dagens repetitioner av "Huset GranNabo". Det är en samproduktion mellan RTV dans, norska Teater Innlandet och Panta Rei Danseteater.

Samverkansprojekt har blivit en viktig del av verksamheten. Camilla Ekelöf, som just avslutat morgonens möte med RTV:s ganska nya vd, Susanna Dahlberg, och har en liten stund över,

menar att projektet gynnar både medarbetarna och danskonsten.

– Jag ser så mycket möjligheter, hela tiden. I vår verksamhet kan vi utvecklas tillsammans med andra, säger hon.

TIDIGARE HAR RTV DANS samproducerat med Norrdans – den tvådelade uppsättningen "Doppelgänger" blev en stor framgång och Boråsdelens bjöds in till Scenkonstbiennalen i Jönköping förra året. Med festivalen Visa2Dance och dess grundare Aloyce Makonde i Tanzania finns ett samarbete sedan flera år. Utbytet av föreställningar och workshoppar har bland annat resulterat i

tillkomsten av den unga streetdansgruppen Dar es Salaam Dance International (DDI).

Att ta emot praktikanter och låta dansare utifrån komma på besök är andra sätt att vidga kontaktytorna. För tillfället finns en praktikant från Dans- och Cirkushögskolan (DOCH) i huset och andra dansare kommer och tar klass med ensemblen. Elever från Svenska balettskolan är också återkommande inslag.

– Det är viktigt att samarbeta med utbildningarna. Bäst är det när eleverna eller studenterna får vara här och jobba med oss. Det är bra att folk hör av sig själva. Även om de inte vill jobba precis

som vi gör får de en uppfattning om det professionella livet och av vad vi gör här. Och vi har en viss bredd.

CAMILLA EKELOF SER OCKSÅ att besöken bidrar till att sprida kunskap om dans för barn och unga. Statusen ökar.

– Att spela för barn och unga har betraktas på ett visst sätt. Men fler upptäcker vad det egentligen är. Synen förändras, många ser idag värdet. Intresset är större och många etablerade dansare och koreografer arbetar för den unga publiken.

I vår står det nordiska samarbetet i centrum. Utgångspunkten

för "Huset GranNabo" är gränslandet. Västra Götalandsregionen sträcker sig till Norges gräns. På andra sidan finns Teater Innlandet med fäste i Hamar och ett liknande verksamhetsområde som RTV. Tredje parten i projektet är från dansgruppen Panta Rei, som hör hemma i Oslo och är ett av Norges ledande kompanier för barn och unga.

"Huset GranNabo" vänder sig till åldrarna 11 år och uppåt. Urpremiären äger rum i Hamar 12 februari. Sverigepremiär blir det i Strömstad 11 mars följt av en turné som avslutas i Borås.

Uppsättningen tematiserar gränsdragningar och relationer. Den består av två akter. Den första koreograferas av och kretsar kring hemmet, det trygga, nära och goda. Camilla Ekelöf gör koreografin i del två och där handlar det mer om hur gränser skapar utanförskap och påverkar relationer. Vem får komma in?

– Hur långt, eller hur nära vågar man gå för att få tillhörighet? Det handlar om någon slags gränsövergång. Jag har mycket tankar om sådant just nu, säger Camilla Ekelöf.

Nathaniel Reed och Tomas Elfstadius skriver musiken. När dansarna kommer på scen för dagens repetition sitter Tomas Elfstadius redo med datorn. Han har gjort all sin musik i studion i huset. Scenografi och kostym svarar Tomas Sjöstedt för. Scenbilden byggs i Borås medan kostymerna sys i Hamar.

Tre dansare från RTV dans, Maria Ulriksson, Lava Markusson och Rasmus Skaremark-Solberg samspelar med Robert Guy och Julie Drønen Ekornes, engagerade i grannlandet.

Camilla Ekelöf uppdaterar gruppen om vad hon vill jobba med idag. Dansarna ägnar en stund åt självständigt provande på scen. En massa varningskoner ska hanteras under snabba förflyttningar. Repetitören Ulrika Liljedahl dokumenterar flitigt med Ipaden.

I DANSSTUDION REPETERAR koreografen Minna Krook sitt nya stycke *Jag! Jag! Jag!*, för de yngsta skolåldrarna, med RTV:s resterande tre dansare. På väg dit tittar vi in i skrädderiet. Där träcklar Sara Nilsson just ihop de svarta kostymerna, som scenografen Jenny Nordberg ritat till föreställningen. Vid ett bord sitter också Lena Sandgren, som arbetar på rekvisitan och som vi tidigare skymtat bakom scenen med norska flaggor i handen. Båda har jobbat länge på RTV.

– Nu är huset fyllt av energi och arbete, säger Lena Sandgren.

Den genomlevda osäkerheten fick en sammansvetsande effekt. Hela huset reste sig för dansen.

– Vid den första omorganisationen hade facket inget att säga till om. Men Camilla har alltid haft personalen bakom sig, säger Lena Sandgren.

– Alla i huset var så eniga. Vi samarbetar gärna med teaterde-

len, men vi trodde inte på flytten. Hela personalen ville vara kvar här i Borås, säger Sara Nilsson.

De olika samarbetsprojekten gillar de.

– Vi är ju en liten teater, bara en på varje avdelning. Det är kul att få se hur de har det på andra ställen, som när vi var hos Norrdans i Härnösand, säger Lena Sandgren.

Camilla Ekelöf är angelägen om att arbetet ska gynna alla avdelningarna. Många projekt och mycket resande blir det. Hon har många idéer och tycker om att få saker gjorda. Blir det för mycket ibland?

– Nej, svarar Sara Nilsson och Lena Sandgren unisont. De tycker om att det händer saker och menar att visst driver Camilla Ekelöf mycket, men hon är samtidigt lyhörd.

Detsamma säger dansarna Helena Lundqvist, Jonathan Sikell och Michael Tang när vi tittar in i studion.

– Det är det som är så fantastiskt med Camilla, att hon vill servera så mycket dans. Att vi får vara med om alla möjliga olika sätt, säger Helena Lundqvist.

Alla dansarna repeterar till exempel in ett solo och är beredda att åka ut med det så fort ett tillfälle ges. Det kan handla om ett nedslag i en skola eller ett lunchrum. Arbetsglädjen verkar det inte vara något fel på.

– Jag tycker det känns som ett kompani som tar hand om varandra, säger Minna Krook, som arbetar med RTV dans för första gången.

– När jag kom hit var det ett hus i upplösning, nu känns det som en trygghet, säger Michael Tang.

LIS HELLSTRÖM SVENINGSON

Regionteater Väst Dans – RTV dans

- ✓ startade som projekt inom Älvsborgsteatern 1998
- ✓ är en del av Regionteater väst
- ✓ har i uppdrag att producera dans för barn och unga i Västra Götalandsregionen
- ✓ har hemmascen och produktionslokaler i Borås
- ✓ spelar närmast: "Huset GranNabo" med premiär i Hamar 12/2, Strömstad 11/3. "Jag! Jag! Jag!" med premiär i Borås 19/2.

"Vi vill ge kulturen ytterligare 600 miljoner"

Scen & film fortsätter syna partiernas politik inför kommande val. Socialdemokraternas kulturpolitiska talesman Gunilla Carlsson ger här sitt partis syn på de viktigaste kulturpolitiska frågorna.

Är du nöjd med den lösning angående pensionsavtalen på scenkonstområdet som regeringen presenterade i höstbudgeten?

– Vi har inte sett en färdig lösning. Parterna måste först komma överens. Jag känner mig exempelvis inte riktigt tryggt med regeringens formulering om att pengar ska gå till "kvalitetsförstärkningar". Det är bra att institutionerna får behålla pensionspengarna, men de ska ju också gå till bland annat kompetensutveckling för de anställda. Det har tagit alliansregeringen över sju år att komma med ett förslag, och jag tror inte frågan är avslutad till valet nästa år.

Arbetslöshetsförsäkringens utformning gör det svårt att vara frilansare med korta tillfällighetsanställningar. Hur vill du förbättra tryggheten för fria utövare? Borde det finnas ett nytt trygghetssystem, som tar hänsyn till den osäkra och kortsiktiga arbetsmarknaden för kulturutövare?

– Jag tror inte på ett särskilt system för vissa yrkesgrupper. Många har samma villkor som kulturutövare idag, med korta tillfällighetsanställningar. Vi behöver en helhetslösning, bland annat med en översyn av hur a-kassan fungerar. Vi måste utarbeta en strategi för kulturutövarnas villkor över huvud taget. Att stärka Kulturallianserna är en väg, där har vi förslagit ökade resurser på 20 miljoner kronor. Arbetsgivare tar till exempel inte ansvar för tillfällighetsanställdas kompetensutveckling, där kan projekt som Trappan i Göteborg vara en förebild. Arbetsförmedlingens resurser är ofta för låga, där måste det till en ökad flexibilitet, inte minst för kulturutövare. Centrumbildningarnas möjligheter att agera som arbetsförmedlare måste också ses över. Sådana frågor kräver att man sitter i regeringsställning, så detta måste vi ta tag i om vi vinner valet.

Kan du tänka dig att arbeta för en förändring av Filmavtalets utformning? Hur ska exempelvis upphovsrättsreglerna tryggas?

– Vi ställer oss bakom Filmavtalets nuvarande utformning, det är viktigt med en bred parlamentarisk enighet. Filmbranschen har tillförts mycket resurser, men inför nästa avtalsskrivning är det viktigt med en översyn av hur det har fungerat. Har mångfalden tillvaratagits, exempelvis. Vad gäller lagstiftningen för upphovsrätten tycker vi att den är tillräcklig. Däremot är det viktigt att se hur den efterlevs, för att skydda kulturskapares möjligheter att försörja sig. Att hitta och stödja lagliga alternativ för nerladdning är viktigt.

Hur tryggas barns och ungdomars rätt till kvalificerad scenkonst, när ansvaret för detta i första hand ligger på kommunerna, där både budget och ambitioner för barnkultursatsningar är högst olika från plats till plats?

– Jag tror det är svårt med mera styrning eller lagstiftning från statens sida. Ett sätt att påverka kommuner som satsar för lite på barn- och ungdomskultur kan ju vara att vi påminner våra partikollegor ute i kommunerna att de måste jobba med frågan, ef-

tersom partiprogrammets formuleringar förpliktigar. I vår budget har vi lagt förslag på ett örönmärkt stimulansbidrag till de kommuner som håller nere avgifterna för att göra kulturskolan attraktiv för alla.

Finns det en konflikt mellan satsningen på Skapande skola, alltså estetiska läroprocesser, och barns och ungas rätt att bara vara publik?

– Det borde inte vara en konflikt, det borde gå att samarbeta mellan pedagoger och utövare. Till exempel att man lägger in en teaterföreställning i ett Skapande skola-projekt, som kanske leds av en pedagog, inte av teatergruppen. Ett större problem med Skapande skola är att det bara når 50 procent av alla barn. Vi är inte emot Skapande skola, men det måste komma alla barn till del. Sedan är det också viktigt som arbetstillfällen för utövare.

Vissa debattörer vill förvandla alla kulturutövare till entreprenörer. Hur ser du på det?

– De som valt skapande yrken vill inte alltid ta tid från det de brinner för, för att bli företagare. Samtidigt är det bra om man lär sig företagande. Blir det ett tvång blir det också ett problem, man ska kunna lösa det på annat sätt.

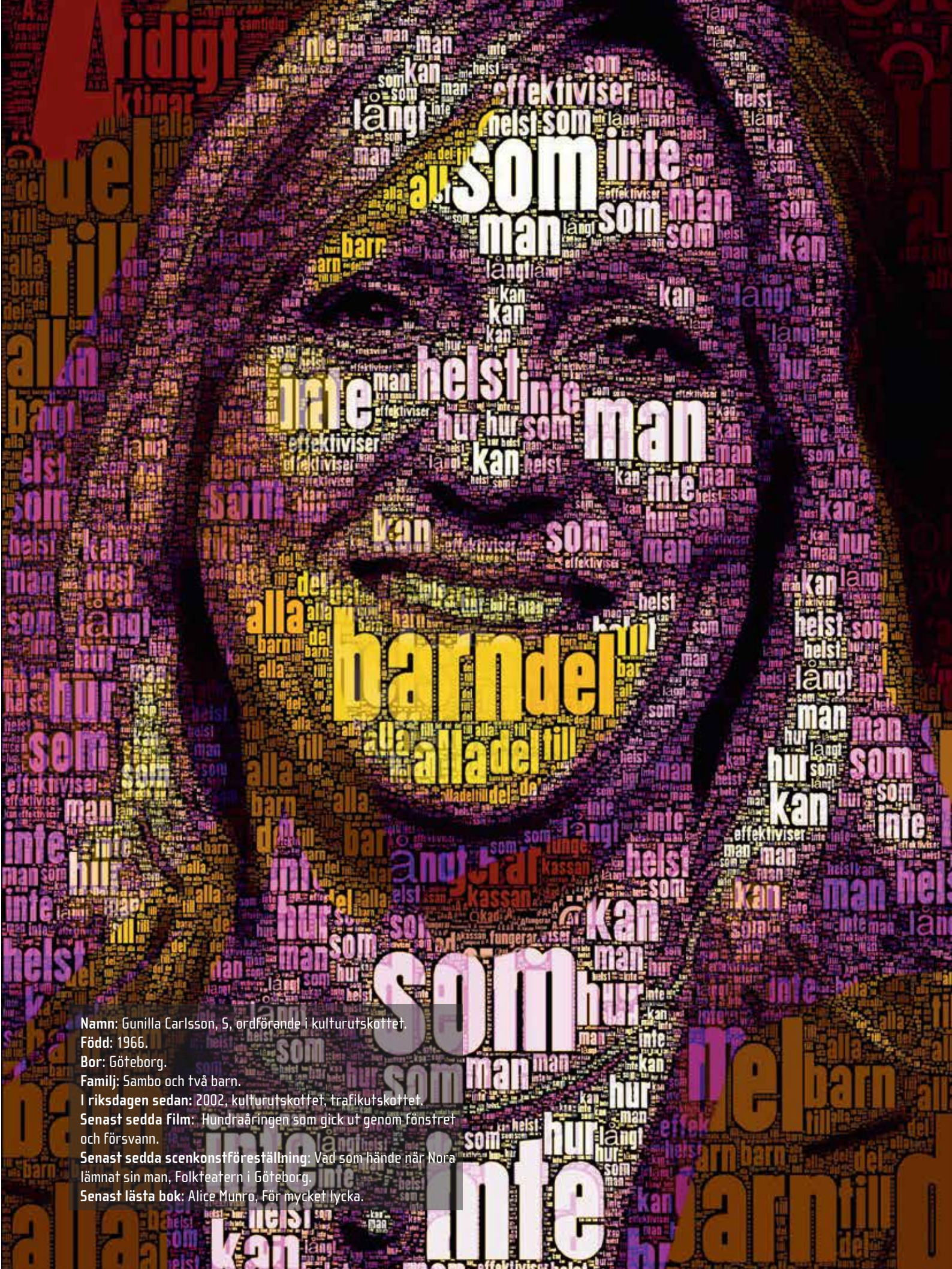
Kan du tänka dig att anslagen till kulturen räknas upp med hänsyn till den faktiska kostnadsutvecklingen? Till exempel om statens generella effektiviseringskrav på besparingar årligen slopades? Scenkonstinstitutionernas anslag har under 15 år minskat med 20 procent i reella tal. Kultur-samverkansmodellen har dessutom inneburit ytterligare minskningar.

– Den sittande regeringen har prioriterat skattesänkningar, och då minskar intäkterna på alla politikområden. Vi vill öka kulturutgifterna med 600 miljoner kronor, jämfört med regeringen. Uppräkningar i förhållande till kostnadsutvecklingen måste ske. Sedan måste vi också så småningom titta närmare på hur samverkansmodellen har fungerat, det finns en fara om man släpper det övergripande nationella ansvaret. Om man gör otillräckliga uppräkningsrapporter av anslagen lämnar man till regionerna att göra prioriteringarna. Man kan inte spara och effektivisera hur långt som helst inom kulturen, en symfoniorkester måste ha alla sina instrument, exempelvis.

Hur ser du på de stora förhoppningar som ställs på privat sponsring?

– Regeringen har ju en övertro på sponsring, men man kan aldrig förlita sig på enbart privata bidrag. Att ge avdragsrätt för gåvor, som en utväg för kulturfinansiering, är också att släppa på demokratiskt inflytande, och de politiska styrmedel som man får via skattefinansiering. Sedan tror jag också att det finns en övertro på avdragsrätt. Om jag vill ge gåvor till någon verksamhet är det ju för att jag gillar den, inte bara för att jag vill göra skatteavdrag.

BJÖRN GUNNARSSON

Namn: Gunilla Carlsson, S, ordförande i kulturutskottet.

Född: 1966.

Bor: Göteborg.

Familj: Sambo och två barn.

I riksdagen sedan: 2002, kulturutskottet, trafikutskottet.

Senast sedda film: Hundraåringen som gick ut genom fönstret och försvann.

Senast sedda scenkonstföreställning: Vad som hände när Nora lämnat sin man, Folkteatern i Göteborg.

Senast lästa bok: Alice Munro, För mycket lycka.

Hur tänkte du *inte* nu, kulturministern?

HÖSTEN 2013 VAR EN OTROLIG DANSSÄSONG. Jag och kollegorna sprang på flera föreställningar i veckan och hann ändå inte se allt det som en ovanligt bra programmering bäddat för. Det tog oss flera dagars luncher att avhandla alla analyser på veckans föreställningar.

2013 blev likt ett valår för dansen, det här året lär följderna synas. Maktkartan har ritats om och nya inriktningar ska tas.

Hur kommer det sig att så många av institutionerna har haft svårt att hitta nya chefer? I ett Danssverige som blir allt mer uppmärksammat internationellt, är avsaknaden av personer som vill sätta sig på ledarposterna alarmerande.

Det hörs allt fler röster om att dansen måste bli mer publik. Samtidigt finns en oroväckande tendens som säger att det experimentella, det samtida inte är för den stora publiken. Ett uttryck som skjuts till det marginella och som avvisas i aktualitet. Där det igenkännbara, det kanske ofta redan gamla snabbt och oreflekterat tros vara för alla. Finns det någon bra konst som skulle kunna vara för alla? Det låter för mig väldigt otäckt och märkligt att både tro eller vilja jobba för något sådant. Vem ska bli vad och för vem?

I ett möte på Kulturministeriet för dansbranschen 2013 sa vår kulturminister utan minsta rädsla:

– I det här rummet är det jag som representerar medborgaren! En kanske god inställning Lena, men hur tänkte du *inte* nu?! Man kan förskräckas över det otaktiska i uttalandet, men främst inse

flera våldsamma tendenser och rädslor. Om det nu finns en övertygelse om att vi konstnärer inte representerar medborgarna, vad representerar vi då? När slutade vi vara en del av samhället? Är vi återigen ett kollektiv som tillskrivs det aparta och frånvända? När Chanel och pärlor är närmre medborgaren än den konst vi gör finns det många frågor att ställa om synen på både medborgaren och kulturen.

VI SER NEO-FASCISTISKA tendenser i alla delar av samhället och i den politiska debatten. Konservativa vindar, en likriktning av synen på medborgaren och dess identitets möjligheter. En förskjutning mot en osynlig mall av en person, en publik, en medborgare som inte finns. Så vi kanske inte ska skåla så snabbt för det nya. Saker utvecklas inte framåt, eller per automatik till något bättre. Kanske borde vi just sätta i halsen och i nässprut rassla fram en mer kritisk fråga:

– Gott nytt vadå?!

Jag nöjer mig inte med att vara icke medborgare eller apart konstnär. Det finns inga enkla lösningar eller tilltal i konsten som är för alla. Låt oss inte göra avkall på vår integritet, vår krånglighet, vårt medborgarskap eller vårt kritiska tänkande.

Vi får aldrig tro att konsten ska vara enklare än det samhället vi lever i!

BJÖRN SÄFSTEN
KOREOGRAF, FRILANS

Försäkra din inkomst för 97 kr per månad

Vi försäkrar det mesta; vårt hem, bil, båt, djur. Inte för att vi förväntar oss att det ska hända något utan för att vi ska vara försäkrade om det händer.

Det gäller även när man försäkrar sin inkomst vid arbetslöshet.

Efter 12 månaders medlemskap har du möjlighet att få inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet. Om du är medlem kortare tid, eller saknar medlemskap helt, kan du få ersättning enligt grundförsäkringen. Så länge du betalar din medlemsavgift är din inkomst försäkrad genom ditt medlemskap hos oss.

Företagare kan också ha rätt till ersättning

Företagare har precis som anställda rätt till arbetslöshetsersättning vid arbetslöshet men det finns ingen möjlighet att kombinera ersättning med egen verksamhet för den som huvudsakligen varit egen företagare.

På www.unionensakassa.se kan du läsa mer om reglerna för företagare, eller hör av dig till oss via mejl eller telefon.

Du når kultursektionen på, 0770-77 77 88, mellan klockan 9.00-11.00. Mejl skickar du till: kultursektionen@unionen.se

UNIONEN
A-KASSAN

Nya rutiner för fria grupper

Tidigare har Kulturrådet haft en egen stödordning för internationellt kulturutbyte – till exempel turnéer, samproduktioner och EU-projekt. Från och med 2014 har denna sorterats in under stöden till den fria scenkonsten. Bidrag till internationella projekt kan sökas fyra gånger om året. Medan bidrag till nationella scenkonstprojekt kan sökas två gånger om året. Detaljer om ansökningstiderna med mera finns på Kulturrådets hemsida (www.kulturradet.se) under "Fri scenkonst".

Redan förra året ändrades tiden för när den fria scenkonsten kan söka bidrag. Fria grupper inom teater, dans och andra sceniska uttryck som cirkus och performance sökte tidigare verksamhetsbidrag på hösten. Nu är ansökningstiden tidigare lagd till mellan den 18 februari och den 18 mars. Ansökningar görs online, och blanketter finns bara tillgängliga på Kulturrådets hemsida under själva ansökningstiden.

Besked om vilka som får stöd och hur mycket ges före sommaren.

The Hunger Games: "Catching Fire"

Jämställd film mest lönsam

Bland de 50 mest lönsamma filmerna på bio förra året, drog de som klarade Bechdel-testet in allra mest pengar. Det hävdar den amerikanska nöjessajten Vocache som undersökt vilka filmer som klarat testet och hur mycket pengar de dragit in. Hela 24 av de 50 mest lönsamma filmerna klarade testet, och dessa filmer drog in nästan dubbelt så mycket som de som inte blev godkända.

För att klara Bechdel-testet ska en film ha minst två namngivna kvinnliga karaktärer som pratar med varandra om någonting annat än män. Filmerna som klarade testet drog in 27,4 miljarder kronor, medan de som misslyckades landade på 17,3 miljarder kronor.

Väst mest nominerad

Film i Väst går bra, visade nomineringarna till Guldbaggegalan. Av 48 möjliga kategorier att bli nominerad till en Guldbagge var Film i Väst inblandad i 38.

I urvalet till Bibu: "Den magiska fjädern" med Riksteaterns Tyst Teater.

Barn och mångfald

Festivalprogrammet till Bibu 2014 – Scenkonstbiennal för barn och unga – är nu bestämt. Totalt visas 20 svenska och tyskspråkiga föreställningar för barn och unga vid festivalen i Helsingborg den 14-17 maj.

Urvalet har gjorts från cirka 250 scenkonstföreställningar. Trots det stora utbudet har det varit svårt att uppfylla behovet av att visa på mångfald vad gäller skådespelare, dansare, regissörer och koreografer, skriver festivalen i ett pressmeddelande. Eftersom de barn och ungdomar som dagens scenkonst vänder sig till har en mångfald olika bakgrunder, ofta med tillgång till flera kulturer och språk, hade festivalen velat se den mångfalden ännu tydligare belyst. "Fler experiment, fler berättelser från andra kulturer för att stimulera till kreativt användande av kulturella skärningspunkter hade varit önskvärt".

Internationell barnsatsning

Teater Pero, och Pantomimteatern är grupper som inom scenkonst för barn och unga satsar internationellt. De får nu del av Kulturrådets stöd på drygt 3,8 miljoner kronor till totalt 40 aktörer för internationell kulturverksamhet.

EU-projekt och kulturhuvudstadsåret prioriteras också inom ansökningsomgången. Pantomimteatern får stöd för att spela på Brooklyn Academy of Music (BAM) och Teater Pero för ett 30-tal föreställningar på Sydney Opera House. Profiteatern får vidare stöd för skräckteaterfestivalen Horror & Arts, och NorrlandsOperan för dansfestivalen Spring Forward Festival i april. Båda evenemang- en äger rum under Kulturhuvudstadsåret Umeå2014.

Framåt för operarenovering

Regeringen har gett Statens fastighetsverk klartecken att börja arbetet med att ta fram förslag på hur ombyggnaden och renoveringen av Operan ska genomföras. Verket ska utgå från Operans behov av att skapa bättre förutsättningar för den konstnärliga verksamheten och att öka tillgängligheten för publiken. Statens fastighetsverk ska redovisa uppdraget till regeringskansliet senast den 15 december 2014, en delrapport lämnas redan den 16 juni.

– Målet med ombyggnaden är att Sverige och Stockholm ska ha en modern operascen i världsklass. En renovering är nödvändig för att Kungliga Operan ska kunna upprätthålla sin konstnärliga nivå och erbjuda en god arbetsmiljö, säger kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth.

Ny Cullbergledning

Gabriel Smeets blir Cullbergbalettens nye konstnärlige ledare de närmaste fyra åren. Idag är han konstnärlig ledare för the School for New Dance Development (SNDO) i Amsterdam.

Gabriel Smeets är född i Holland 1958 och har studerat konst och konstjournalistik. Han är sedan 2006 konstnärlig ledare för SNDO där han utvecklat utbildningen till ett fyraårigt program för koreografi och enligt Cullbergbalettens pressmeddelande "skapat en stark position för skolan inom den internationella scenkonstutbildningen". Gabriel Smeets tar över den konstnärliga ledningen för Cullbergbaletten efter Anna Grip som slutade i augusti förra året. Han tar över den 1 maj i år tillsammans med uppdragsledaren och chefsproducen- ten Monica Fredriksson.

Mer filmansering

Regeringen har tillsammans med filmavtalets parter beslutat om en ökning av lanseringsstödet för svensk film. Under senare år har lanseringskostnaderna kraftigt ökat samtidigt som medlen för detta varit oförändrade sedan 2006. Filmavtalets parter har därför enats om att på grund av den digitala utvecklingen av landets biografer minska andelen som avsätts i stöd för paralleldistribution och istället öka stödet för lansering av svensk film i hela landet med närmare sex miljoner kronor.

– Nu anpassas stöden till den verklighet som råder på filmområdet i dag. Den ändring som nu görs bör leda till att filmerna får en större spridning över hela landet och när den publik de är avsedda för, säger Anna Serner, vd Svenska Filminstitutet.

DANS

på distans!

Via skype, vimeo, e-mejl och youtube är de varandras dansare, koreografer, mentorer och coacher online. Danskonstnären Disa Krosness har funnit sin like – Liyabuya Gongo – i Sydafrika.

– Vi håller på med ett slags forskande. Det är otroligt spännande, säger Disa Krosness.

I mars visas deras arbete på Dance Umbrella festival i Johannesburg.

DISA KROSNESS HAR PRECIS avslutat en workshop vid Danscentrum och hastar iväg till ett kafé en bit bort i ett småkylligt Stockholm. Det är bara ett halvår sedan Disa besökte Johannesburg, där hon var delaktig i ett utbytesprogram mellan de två länderna, initierat av Dansens hus och ett modernt danskompani i Johannesburg – Vuyani Dance Theatre.

Virve Sutinen, före detta chef för Dansens hus, initierade projektet efter att ha konstaterat att inte en enda kvinnlig danskonstnär fanns representerad på den dansfestival i Sydafrika hon besökt några år tidigare. I "SHe: KHULISA" skulle fyra svenska kvinnliga danskonstnärer få en chans att träffa fyra kvinnliga danskonstnärer från Sydafrika.

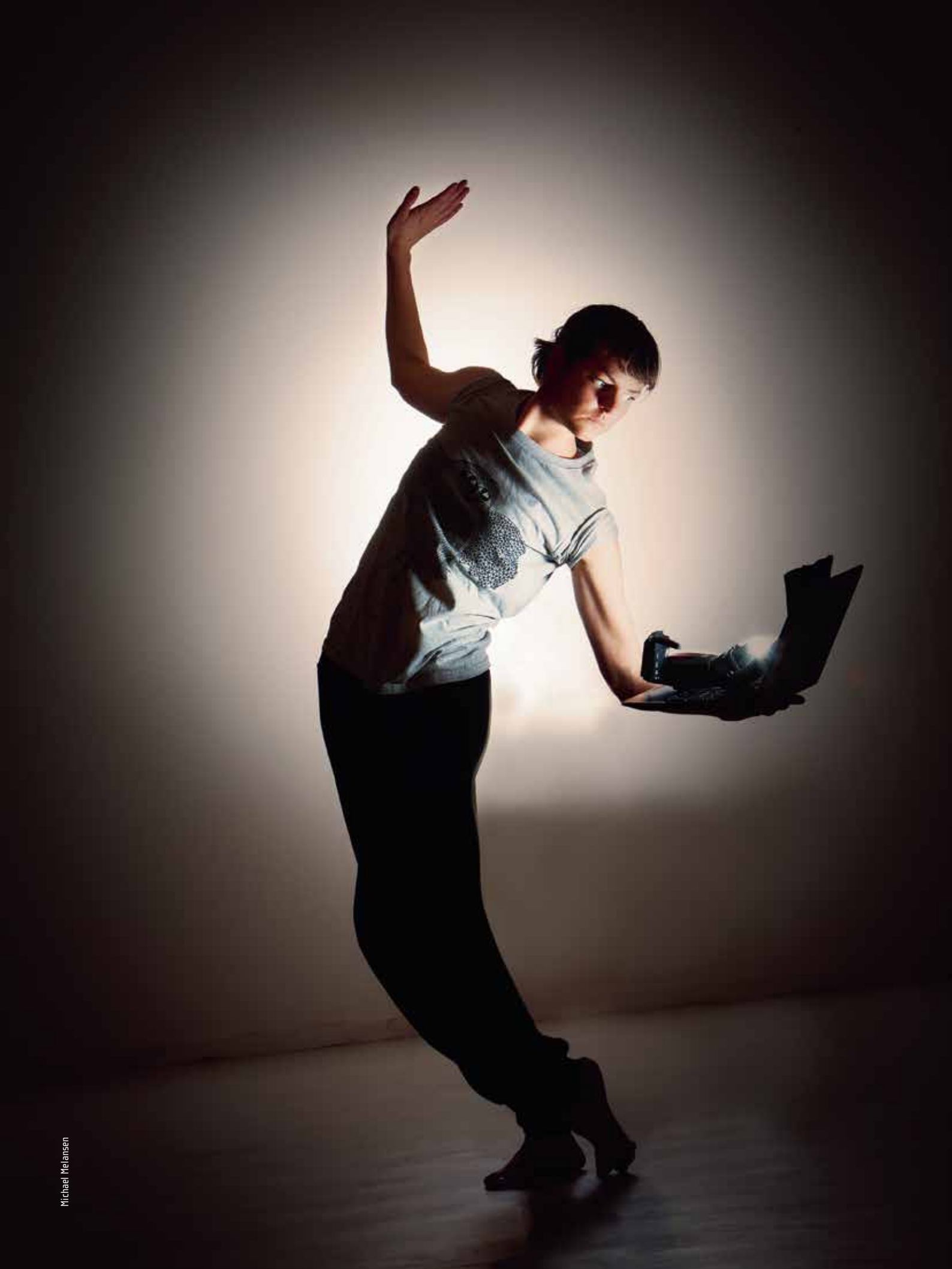
– Den moderna dansen i Sydafrika är väldigt mansdominerad. Där finns ju, precis som här, patriarkala strukturer. Tanken med projektet är alltså att skapa ett hållbart nätverk med stark förank-

ring i jämställda och demokratiska processer och bygga en grund för det framtida konstnärliga samarbetet på en global arena, säger Disa.

UNDER TIO DAGAR I SEPTEMBER möttes åtta danskonstnärer i Johannesburg via SHe: KHULISA. Som en följd av det mötet beslutade sig Disa Krosness och Liyabuya Gongo för att fortsätta jobba ihop på egen hand – online.

– Liya, som hon också kallas, jobbar så fint med text. När vi sågs hade hon skrivit en dikt som inspirerade mig mycket. Jag tyckte om hennes energi, så vi började mejla varandra för att diskutera olika idéer.

Med tiden kom ett långt brev från Liya – närmast en uppsats – om olika mentala sjukdomar, bland annat om multipla personlighetsstörningar, Tourettes syndrom och schizofreni, den blev

sedan en utgångspunkt för det tema som de båda valde för sitt fortsatta arbete. De skapade en gemensam blogg och gav varandra uppgifter att lösa. På bloggen de la upp filmer för att visa varandra hur de valt att lösa sina olika uppgifter.

NÅGON MÅNAD SENARE kunde Disa redovisa vad de två arbetat vidare med i samband med att Danscentrum ordnade en slags work-in-progress-scen (Dcintro). De fick mycket feedback på sitt arbete.

– Vi hade valt ett alldeles för brett ämne, det blev uppenbart. Vi beslutade oss nu för att fokusera mer på oss själva. Vi insåg att ett allt för brett grepp inte skulle göra ämnet rättvisa.

Liya och Disa började skriva två texter vardera utifrån sina personligheter, de lät sig inspireras av en dokumentärfilm de sett om just multipla personligheter.

– Multipla personligheter grundar sig ofta på att man upplevt något slags trauma. Ett sätt att deala med denna svåra erfarenhet är att utveckla olika personer som tar hand om känslorna. Det kan vara i form av barn i olika åldrar.

För att undvika att förkroppsliga en diagnos som denna, valde Disa och Liya att ge varandra i uppgift att fundera över vilka personlighetsdrag de utvecklat var och en på var sitt håll. Disa beslutade sig för att utforska en extrovert och en introvert sida hos sig själv. Hon skrev en text i tredje person och skickade till Liya, som gjorde samma sak och skickade till Disa.

– Nu hade vi ett material att utgå ifrån. Vi hade fyra texter och två olika personligheter. När vi sedan träffades så hade jag förkroppsligat hennes två personligheter, och hon gjort samma sak med mina. Det blev intressant, vi hade tolkat situationerna så olika!

Under arbetets gång hände det något med Disa som förvånade henne själv:

– Jag jobbar ju vanligtvis ganska abstrakt och konceptuellt. Men i Liyas text fanns starka energier och känslor. Sorg, ilska, destruktivitet eller kontroll. Så jag valde att jobba med känslor som utgångspunkt för mitt arbete istället.

I december sågs de i Stockholm igen. Då hölls ett sista möte i det arbetet som initierades av Dansens hus och Virve Sutinen. Alla åtta danskonstnärer träffades under en gemensam workshop. Men Disa och Liya lyckades få några timmar över för att jobba vidare med sitt eget projekt.

– Vi hade fem timmar på oss att utforska vårt gemensamma tema som vi jobbat vidare med på var sitt håll. Och vi körde på, vi reducerade texterna till två fraser var. Vi provade att förstärka de sidor vi såg hos varandra, dra ut karaktärerna vi såg. Vi satsade på att separera dem ännu mer från vårt riktiga jag, placera karaktärerna utanför sin egen person för att kunna se dem klarare och för att det inte skulle bli för kladdigt. Vi tog hjälp av varandra för

att nå in i. Vi testade att läsa upp texterna för varandra och lägga på det som ett extra lager. Vi spelade in oss själva med hjälp av en kamera, och improviserade när vi läste ur varandras texter. Sedan provade vi helt sonika att sätta ihop materialet och dansade nära med varandra. Det var jätteroligt och väldigt intressant!

ATT ARBETA PÅ DISTANS VIA LÄNKAR på nätet har skapat nya dimensioner i projektet för både Disa och Liya. Eftersom de under flera månader bara setts via cyberspace har de blivit mer privata och personliga i sitt arbete, mer än om de befunnit sig i samma rum medan de jobbade ihop, tror Disa.

– Mycket information faller mellan raderna eftersom vi inte ses rent fysiskt. Jag tolkar ju Liyas text utifrån mina preferenser, och tvärtom. När jag säger en sak, hör hon något annat. Samma sak för mig. När hon löser en uppgift gör hon det på ett annorlunda sätt än vad jag har tänkt mig. Men för den som är öppen och nyfiken är det här ett roligt sätt att arbeta på, men helt annorlunda. Det gäller bara att inte ha en alltför tydlig bild av hur arbetet ska landa, det är viktigt att vara vidöppen och se arbetet som ett slags forskande, säger Disa.

För henne har svårigheterna legat på ett annat plan. Eftersom projektet är ofinansierat, så har det varit svårt att få tid med att driva jobbet vidare. Det gäller att tvinga upp sig själv en lördagsmorgon och börja jobba.

– Vi har inte kunnat skypa varandra i våra arbetsstudior, det har inte funnits täckning på plats. Och för mig är det lite problematiskt att stå ensam i en studio och jobba. Jag vill ju ha feedback, fysiskt feedback. Jag blir lätt uttråkad av mig själv. Däremot när vi väl träffades ”live” så visste vi precis vad vi skulle gå vidare med. Vi var helt överens med vad vi ville. Jag tror att vårt möte har blivit naknare och mer fritt för tolkning eftersom vi lärt känna varandra först och främst genom text. Det har funnit mindre utrymme för att skapa sig en bild. Jag tror inte vi hade fattat samma beslut om vi hade befunnit oss framför varandra rent fysiskt. Vi har ju inte haft möjlighet att göra någon anpassning av hur en annan människa rör sig i rummet, och det i sig är intressant.

Nu jobbar Liya vidare med grundmaterialet i Sydafrika. Hon har sökt med deras gemensamma projekt till Dance Umbrella festival som går av stapeln i Johannesburg i mars. Disa har inga ekonomiska möjligheter att närvara på festivalen – däremot ska hon fortsätta att jobba med projektet på distans. Liya kommer att knyta flera dansare, men också skådespelare till projektet, och Disa ger feedback via nätet.

– Chefshatten sätter jag på Liya, själv kommer jag att coacha och koreografera på distans. Jag kommer säkert också att skriva texter till dem. Och... jag väntar med spänning på vad som ska komma ut från detta i mars!

MAGDALENA BOMAN

Vi söker inspicient

Läs mer på folkoperan.se

FOLKOPERAN

PRATA MED OSS!

Följ Teaterförbundet
på Facebook och Twitter.

facebook.com/Teaterforbundet

twitter.com/Teaterforbundet

Teaterförbundet
/ för scen och film

GIRON SÁMI TEAHTER SÖKER EN TEATERCHEF & EN ADMINISTRATIV CHEF

» Vi söker dig som vill leda det samiska folkets teater & utveckla den till en samisk nationalscen i Sverige.

» LÄS MER PÅ: www.samiteahter.org
» PLACERINGSORT: Kiruna
» SISTA ANSÖKNINGSDAG: 2 mars

giron
sámi teáhter
www.samiteahter.org

Statistik från Teaterunionen

Teaterunionens statistik för 2013 ur Scendatabasen finns nu att hämta på www.teaterunionen.se. Samma statistiska uppgifter har tagit fram sedan databasen startade 2007.

Årets siffror visar bland annat att det totala antalet scenkonstproduktioner i landet är högt. De har dock minskat det senaste året

2007: 703 st (varav barn och unga 158)

2012: 878 st (varav barn och unga 215)

2013: 764 st (varav barn och unga 183)

Antalet svenska urpremiärer inom samtliga genrer har fortsatt att minska: 2007: 254, 2012: 199, 2013: 152.

Andelen kvinnor och män på scenen är jämn, 51% kvinnor och 49% män. Fördelningen är mer ojämlig bland olika yrkesgrupper. Männen dominerar starkt i musikaliskt ledande positioner (bland dirigenterna är 96% män och 4% kvinnor) medan kvinnorna dominerar inom koreografi, kostym, mask och dramaturgi. Av regissörerna under 2013 var 58% män och 42% kvinnor.

teaterunionen

*Teaterunionen är en medlemsorganisation för den svenska scenkonsten.
Vi fungerar som en mötesplats och ett forum för utbyte och kontakt både nationellt och internationellt.*

Så motionerar du inför Riksstämman

Vart fjärde år håller Teaterförbundet riksstämman.

I juni är det dags igen. Fram till den 15 februari kan såväl enskilda medlemmar som förbundets avdelningar skicka in motioner som sedan behandlas av Förbundsstyrelsen.

SARA ANDERSSON, organisations- och rekryteringsansvarig, tipsar om hur man bäst når fram med sina förslag.

Hur motionerar man inför riksstämman?

– Enklarest går man in och läser mer på Teaterförbundets hemsida under rubriken ”Teaterförbundets riksstämman 2014”. Här finns såväl viktiga datum som riktlinjer för hur man skriver en motion och vad man kan motionera om.

Kan man motionera om vad som helst?

– Både ja och nej. Helst ska man motionera om stora frågor som berör många medlemmar snarare än lokala som bara

berör några få. Här får man som motionär välja en linje: Antingen invänta en förhandling om frågan ifråga med det lokala facket, eller lyfta den till en generell fråga om exempelvis arbetstider.

Ska man tveka att skriva en motion om man tror att frågan inte är tillräckligt viktig?

– Absolut inte! Jag skulle vilja säga att skriv hellre en motion än knyt näven i fickan! Och skriv som du skriver! Huvudsaken är att budskapet kommer fram, men se till att det alltid finns en så kallad ”attsats” i din motion. Det vill säga, en avslutande mening som börjar med ordet ”att”

och som beskriver förslaget i motionen. Det är också viktigt att skriva en motion per fråga.

Hur ser det ut med antalet motioner till riksstämman?

– Vi ser hur det har kommit in färre motioner på senare år. Det är en trend som vi vill vända på. Därför välkomnar vi alla motioner. Ingen är för liten! Och är det något man undrar över så är det bara att ringa mig!

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

TCO föreslår tryggare försäkringar för frilansare

TCO presenterar förslag som garanterar egenföretagare, frilansare och kombinatorer en trygg och bra sjukförsäkring. Grupper som regeringens socialförsäkringsutredning glömt bort.

OM Knappt ett år ska regeringens omfattande utredning om framtidens socialförsäkringar vara klar. Trots att alla partier är representerade i socialförsäkringsutredningen har de hittills inte fört fram frilansarnas, egenföretagarnas och kombinatorernas (om man arbetar växelvis som egenföretagare och anställd) sak.

Inte bara är kunskaperna dåliga hos samtliga partier om de här gruppernas villkor, även intresset har varit svalt vad gäller att ta fram förslag på socialförsäkringar som ska ge dem trygg villkor.

Det gäller alltifrån sjukförsäkring till a-kassa. Men nu har TCO, den centrala fackliga organisationen där Teaterförbundet ingår, presenterat ett batteri förslag för en bättre sjukförsäkring.

För nämnda grupper handlar förslagen

bland annat om att anpassa beräkningsgrunderna för den ersättning de får om de inte kan arbeta på grund av sjukdom eller vid föräldraledighet. Likaså att de, så fort en visstidsanställning upphör, inte ska behöva anmäla sig till arbetsförmedlingen som arbetssökande enbart för att skydda sin sjukpenninggrundande inkomst hos Försäkringskassan.

TCO KRÄVER OCKSÅ att Försäkringskassan ökar kunskapen om egenföretagarnas, frilansarnas och kombinatorernas villkor; liksom att yrkesverksamma över 55 år ska kunna välja en karensdag i sjukförsäkringen.

Teaterförbundets direktör Jaan Kolk gläds åt TCO-förslagen.

– Förbundet och konstnärsorganisatio-

nernas samarbetsorgan, Klys har drivit de här frågorna men haft väldigt svårt att nå fram till socialförsäkringsutredningen. De tycker det är små marginella grupper och frågor. Men det berör 30 000 professionella och yrkesverksamma inom kulturområdet.

Hur arbetar ni vidare?

– Eftersom det saknas politisk medvetenhet om att det här är ett område där det behöver göras saker kan TCO bidra till att lyfta frågorna i den politiska och allmänna debatten. För att åstadkomma tryck till förändringar måste det uppfattas som att det finns problem.

– Vidare har Klys en egen strategi inför valet där det ingår att lyfta trygghetsfrågorna för frilansare.

GERT LUNDSTEDT

Nya momsregler från årsskiftet

NYA REGLER FÖR REDOVISNING av moms för egenföretagare och kombinatorer (den som kombinerar visstidsanställningar med egenföretagande) införs från årsskiftet. De nya reglerna gäller för inkomster under 2013.

Tidigare har inkomst och moms redovisats vid ett och samma tillfälle i inkomstdeklarationen. Nu ska de redovisas separat och skickas in till Skatteverket vid olika tillfällen. Blanketterna för inkomstskatt och moms kommer att skickas ut från Skatteverket med post från och med sista veckan i mars och under april månad.

Blanketterna kommer i två olika försändelser. Inkomstskattedeklarationen ska vara ifylld och Skatteverket tillhanda senast den 5 maj, medan momsdeklarationen ska vara inne den 12 maj.

Observera att den som anlitar en redovisningsbyrå för sin deklaration kan få anstånd till den 16 juni med inkomstde-

klarationen, och fram till den 26 juni med momsdeklarationen. Fråga din redovisningsbyrå om de begär anstånd eller inte.

TILL SKILLNAD FRÅN TIDIGARE regler ska momsen nu betalas in vid ett tillfälle och vara Skatteverket tillhanda samtidigt med momsdeklarationen – det vill säga senast den 12 maj eller 26 juni beroende på om du har anstånd eller inte.

Hur ska man då planera för hur mycket moms man ska betala in?

En ungefärlig uppfattning får man genom att först uppskatta sin årsinkomst, därefter räknas momsen fram beroende på momssatsen – vanligtvis sex procent på kulturuppdrag, men för exempelvis talboksinsläsningar är den 25 procent.

Som egenföretagare har man vidare rätt att kvitta momsbeloppet mot de momsutgifter man har i företaget.

För den som gör ett eller flera jobb i

andra EU-länder – om du till exempel är kontrakterad av ett operahus eller ett danskompani för framträdanden eller föreställningar – gäller andra regler för redovisning och momsinsbetalning.

Då ska det i vissa fall lämnas en så kallad periodisk sammanställning varje månad eller kvartal. För den som haft jobb utanför EU-området gäller dock de regler och redovisningsdatum som togs upp inledningsvis.

Till sist. Även om du är egenföretagare men inte har haft några inkomster under 2013 ska du skicka in en momsdeklaration till Skatteverket.

GERT LUNDSTEDT

Har du frågor om något?

kontakta Skatteupplysningen: 0771-567 567

Scen & film reder ut momssatserna

Bestämmelserna om mervärdesskatt (moms) inom kulturområdet är svårbegripliga. Här en liten guide:

Detta är momsfritt

- ✓ Artisters (utövande konstnärers) framförande inför publik
- ✓ Musei-, biblioteks- arkivverksamhet, som bedrivs av eller fortlöpande stöds av det allmänna
- ✓ Folkbildnings- och kulturbildningsverksamhet
- ✓ Bildkonst: Om konstnären själv säljer (under 336 000 kr/år)
(undantag: om konstnären säljer för över 336 000 kr/år – 12 %)

Här gäller 6 procent moms

- ✓ Utövande konstnärers upplåtelse eller överlåtelse av rätt till inspelning av framförande
- ✓ Entréavgifter (scenkonst-, konsert-, biograf-, cirkusföreställning)
- ✓ Upplåtelse eller överlåtelse av litterära och konstnärliga verk, som författare, regissörer, kompositörer, koreografer, scenografer filmfotografier etc
(undantag: fotografier, reklamalster, informationsfilm – 25%)
- ✓ Böcker, tidningar, tidskrifter, musiknoter
- ✓ Böcker och tidningar som sprids så att de kan läsas eller avlyssnas genom till exempel cd-skivor, kassetband eller andra tekniska hjälpmedel

Här gäller 12 procent moms

- ✓ Bildkonst: Om konstnären själv säljer (över 336 000 kr/år)

Här gäller 25 procent moms

- ✓ Vidareförsäljning av ett artistframträdande (produktionsbolag)
- ✓ Upplåtelse eller överlåtelse av fotografier, reklamalster, informationsfilm
- ✓ Konsthandlare
- ✓ Elektronisk återgivning över internet, som nättidningar och e-böcker

Förbundsnytt

Det här får du genom kollektivavtalet

Löneökning, övertidsersättning, OB-ersättning, pensionsavsättning, traktement med mera är ingen självklarhet.

Det får du genom kollektivavtalet som din arbetsgivare har med Teaterförbundet.

Men kollektivavtal handlar inte bara om pengar. Det gäller också om arbetstider, arbetsmiljö och samverkan. Allt som är viktigt för att verksamheten ska fungera. Därför är det viktigt att din arbetsgivare har kollektivavtal. Det är något som gynnar er båda.

Genom att vara medlem i Teaterförbundet bidrar du till att vi är ett starkt fackförbund, som kan förhandla fram bra villkor och se till att alla arbetsgivare tecknar kollektivavtal.

Läs mer om kollektivavtalen på www.teaterforbundet.se

Pensionerna på institutionsteatrarna

Strax före jul skedde ett första möte med Svensk Scenkonst för att diskutera uppläggnings av de kommande pensionsförhandlingarna för teater-, dans- och musikinstitutionerna.

På Teaterförbundets webbplats finns en särskild sida med material om pensionerna på institutionerna. Sidan uppdateras kontinuerligt.

Kostymdesigner blir ny yrkestitel

Teaterförbundets yrkesavdelning för scenografi och kostym har beslutat att använda yrkestiteln kostymdesigner för den yrkesgrupp som har det konstnärliga ansvaret för kostymerna i en produktion.

Anledningen är att det rått en viss begreppsförvirring och flertalet olika yrkesbenämningar som gällt denna yrkesgrupp.

Avdelningen vill att titeln ska överensstämma med yrkets arbetsuppgifter inom såväl scenkonst som film och tv.

Från avdelningarna

En dag i jouren

En medlem anlitas av ett filmbolag som statist för en filmdag och skulle få en ersättning på 600 kronor. När produktionen hen medverkat i sändes på tv var det uppenbart att det jobb som utförts inte var ett statistjobb utan ett skådespelarjobb.

Teaterförbundet kontaktade filmbolaget och såg till att skådespelaren fick ersättning utifrån gällande kollektivavtal, det vill säga 4 488 kronor plus semesterersättning.

Har du frågor om lön, kontrakt, avtal eller något annat som rör din arbetsituation – kontakta Teaterförbundets medlemsjour på 08-441 13 00 eller jour@teaterforbundet.se

Nytt dubbningsavtal med Eskimo Avenue

Ett nytt kollektivavtal har tecknats med dubbningsföretaget Eskimo Avenue. I och med detta avtal har Teaterförbundet avtal med samtliga dubbningsföretag.

Att ta betalt för Skapande skola

Teaterförbundet har tagit fram en rekommendation för vilken ersättning man ska begära när man arbetar för en Skapande skola-aktivitet, vilket tidigare har saknats. Rekommendationen kan laddas ner på www.teaterforbundet.se. Denna rekommendation ansluter till den rekommendation som Klys (Konstnärorganisationernas samarbetsorgan) nyligen tagit fram och som finns på www.klys.se

Inom Skapande skola kan skolor söka pengar för att engagera konstnärligt yrkesverksamma personer. Det kan handla om att elever får se en scenkonstföreställning, eller att eleverna deltar i ett kulturprojekt.

Medlemsannonser

Uthyres: Vinodlarhus i Languedoc.

Vackert renoverat stenhus i utkanten av medeltida by. Avskild trädgård med strålande, vidsträckt utsikt över böljande vinfält och början av Pyrenéerna.

Bottenvåning: stort franskt lantkök/allrum med generöst matbord, öppen spis, lästolar och kanapé. Fullt utrustad köksdel med gasspis, el.ugn, kyl, frys och diskmaskin. Duschrum med toalett och tvättmaskin.

2:a våningen: 3 sovrum, stort badrum och toalett. Uthyres veckovis eller i längre perioder. För mer information: Gunilla Norlund; gunilla.norlund@spray.se

Teaterförbundet / för scen och film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Anna Carlson (skådespelare) ordförande, Gunnar Lundberg (sångare), förste vice ordförande, Minna Krook (dansare/koreograf), andre vice ordförande, samt Simon Norrthon (skådespelare), Thomas Nording (scen tekniker).

Övriga ledamöter: Ulrika Dalenstam (administratör), Mathias Lafolie (regissör), Karin Larson (skådespelare), Jenny Larsson (tekniker), Beatrice Järås (skådespelare/musikalartist), Theresé Hörnqvist (producent), Pontus Plaenge (skådespelare/regissör), Peter Schildt (film-regissör), Annika Stödberg (maskdesign film), Ulla Svedin (skådespelare) och Anna Sjövall (teaterregissör) adjungerad.

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På teaterforbundet.se hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

STIPENDIER TILL BIBU

VILL DU DELTA I BIBU I HELSINGBORG
DEN 14-17 MAJ?

Teaterförbundet delar ut 20 stipendier à 2500 kr för deltagande i Bibu, en festival med scenkonst för barn och unga i fokus. Stipendiet kan sökas av dig som är aktiv medlem i Teaterförbundet, och som inte kan finansiera ditt deltagande på annat vis.

SÅ SÖKER DU STIPENDIET

- Mejla din ansökan till mimi@teaterforbundet.se
- Skriv "Bibu" i ärenderaden.
- Sista ansökningsdatum: 21 februari
- Stipendierna lottas ut bland de inkomna ansökningarna.

Du kan få besked om du får stipendiet eller inte innan du anmäler dig till festivalen, men stipendiet delas ut först efter att du har anmält dig. Glöm inte att ta en kopia på anmälan till oss!

TEATERFÖRBUNDETS RIKSTÄMMA 2014

Den 14-16 juni 2014 är det dags för Teaterförbundets riksstämman, som äger rum var fjärde år. Då samlas förtroendevalda från hela landet och alla yrkesavdelningar för att välja ny styrelse och besluta om förbundets verksamhet för de kommande fyra åren.

Motionera!

Alla medlemmar och avdelningar inom Teaterförbundet kan skicka in förslag – motioner – om förbundets verksamhet.

Sista datum för att lämna in motioner är 15 februari 2014.

Läs mer om Teaterförbundets riksstämman på www.teaterforbundet.se

Kalendarium

- 10 feb **Att arbeta fackligt**
Grundläggande utbildning för nya medlemmar i yrkesavdelningarnas styrelser.
- 10 feb **Method Acting Workshop**
för skådespelare och regissörer, med Robert Castle. (Trappan)
- 17 feb **After Work på Göteborgs stadsteater**
Kom och mingla med medlemmar från Teaterförbundet!
- 22 feb **Kuvösen – An artistic reflection.**
Workshop för cirkusartister. (Kulturkraft Stockholm)
- 25 feb **Verksamhetsutveckling & marknadsföring**
för biografdrift (Kulturkraft Stockholm)
- 25 feb **Löneadministratörer**
Att arbeta konsultativt och som specialist (Kulturkraft Stockholm)
- 26 feb **Grundkurs i Excel**
(Kulturkraft Stockholm)
- 27 feb **Om arbetsprocess och samarbete**
vid tillfälliga produktioner. Seminarium för tekniker (Kulturkraft Stockholm)
- 3 mar **Förbundsstyrelsemöte**
- 4 mar **Tempo Dokumentär Festival**
Dokumentärfilmfestival i Stockholm 4-9 mars.
- 4 mar **Color grading**
En tredagars workshop med Martin Chab, Zitrin Film & Multimedia. (Kulturkraft Stockholm)
- 5 mar **Sjukvård för filmarbetare**
Heldagskurs i första hjälpen och hjärt-lungräddning. (Kulturkraft Stockholm)
- 5 mar **Lär dig att pitcha**
Öva dig att presentera och sälja din idé. (Kulturkraft Stockholm/Tempo Dokumentär Festival)
- 6 mar **Grundkurs i att bygga hemsidor**
i Wordpress (Kulturkraft Stockholm)
- 10 mar **BUFF Filmfestival**
Barn- och ungdomsfilmfestival i Malmö 10-15 mars.
- 26 mar **Sjukvård för filmarbetare**
Heldagskurs i första hjälpen och hjärt-lungräddning. (Kulturkraft Stockholm)
- 26 mar **Att skriva säljande texter**
Grundkurs i copywriting (Kulturkraft Stockholm)
- 27 mar **Världsteaterdagen**
- 31 mar **Frisering: Snabba uppsättningar & trender**
Heldagskurs för maskörer (Kulturkraft Stockholm)

SKAPANDE SKOLA

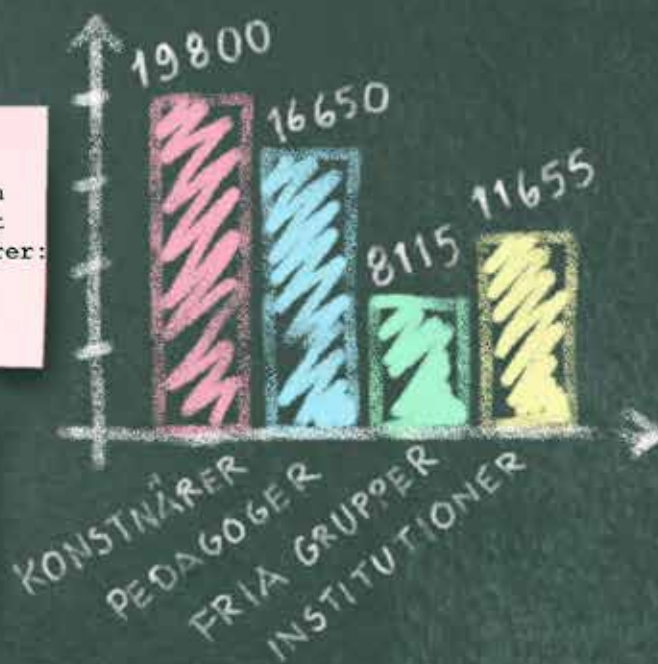
En växande andel av verksamheten inom Skapande skola går till pedagoger och det statliga anslaget på 150 miljoner kronor räckte till 32 årsverken under 2011, vilket motsvarar 4,6 miljoner kronor per årsverke.

Insatser i timmar, i och utanför skolan 2011, fördelat på kulturaktörer:
Summa 56 220

Källa: Myndigheten för kulturanalys

För beräkning av antal årsverken se artikel på sidan 10

INSATSER 2011

32.1

Andelen för olika aktörer i Skapande skola-verksamhet 2008 och 2011, procent

